พฤติกรรมของโครงสร้างสะพานพระรามเก้าโดยวิธีไฟในต์เอเลเมนต์

นาย วรวัฒน์ ยิ่งมโนกิจ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัญฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2550 ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Mr. Worrawat Yingmanokit

สถาบนวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Engineering Program in Civil Engineering Department of Civil Engineering Faculty of Engineering Chulalongkorn University Academic Year 2007 Copyright of Chulalongkorn University หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมของโครงสร้างสะพานพระรามเก้าโดยวิธีไฟไนต์เอเลเมนต์ โดย นาย วรวัฒน์ ยิ่งมโนกิจ สาขาวิชา วิศวกรรมโยธา อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ คร. ธีรพงศ์ เสนจันทร์ฒิไชย อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร. ฉัตรพันธ์ จินตนาภักดี

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

เคม เพื่อ กลมบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ คร. บุญสม เถิศหิรัญวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

a.t. ประชานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ คร. พูลศักดิ์ เพียรสุสม)

รี้ภา ไว_____อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ คร. ชีรพงศ์ เสนจันทร์ฒิไชย)

A Pอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร. ฉัตรพุ้นธ์ จินตนาภักดี)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร. พิสณฑ์ อุคมวรรัตน์)

นาย วรวัฒน์ ยิ่งมโนกิจ : พฤติกรรมของโครงสร้างสะพานพระรามเก้าโดยวิธีไฟไนต์เอเล เมนต์. (STRUCTURAL BEHAVIOR OF RAMA IX BRIDGE BY FINITE ELEMENT METHOD) อ. ที่ปรึกษา : รศ. คร. ธีรพงศ์ เสนจันทร์ฒิไชย, อ. ที่ปรึกษาร่วม : ผศ. คร. ฉัตรพันธ์ จินตนาภักดี, 71 หน้า.

งานวิจัยนี้ทำการศึกษาพฤติกรรมของโครงสร้างสะพานพระรามเก้าโคยวิธีไฟไนต์เอเล เมนต์ โดยพฤติกรรมของสะพานพระรามเก้าจะถูกจำลองด้วยโปรแกรม SAP2000 การสร้าง แบบจำลองมีขั้นตอนเริ่มจากการกำหนดพิกัดของจุดต่อของชิ้นส่วนต่างๆที่ใช้ในแบบจำลอง งากนั้นกำหนดการเชื่อมต่อของชิ้นส่วนต่างๆและกำหนดดุณสมบัติของแต่ละชิ้นส่วนให้มีลักษณะ ตามแบบรายละเอียดที่ได้จากผู้ออกแบบ หลังจากนั้นทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลอง โดยการตรวจสอบนี้ จะตรวจสอบสภาวะสมดุลของแรง เปรียบเทียบกุณสมบัติทางพลศาสตร์และ แรงในสายเคเบิลในแบบจำลองที่สร้างขึ้นกับผลการตรวจวัดในภากสนามและแบบจำลองของ บริษัท AES Group และ บริษัท IMMS การเปรียบเทียบก่ากวามเกรียดเนื่องจากน้ำหนักบรรทุกใน ส่วนของชิ้นส่วนรับแรงคึงจากแบบจำลองกับค่าจากการตรวจวัคจริง จากการตรวจสอบความ ถูกต้องดังกล่าวพบว่า มีความคลาคเคลื่อนในค่าแรงดึงในสายเคเบิลและคุณสมบัติทางพลศาสตร์ **ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาความไวของคุณสมบัติของโครงสร้างต่อรายละเอียดในการสร้างแบบจำลอง** เพื่อทำการปรับแก้แบบจำลองให้มีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น โดยการปรับแก้จะกำนึงถึงสาเหตุที่อาจทำ ให้โครงสร้างจริงคลาคเคลื่อนจากแบบรายละเอียคของผู้ออกแบบซึ่งได้แก่การเพิ่มความหนาของ แอสฟัลต์และการปรับแรงคึงในเคเบิล จึงได้ทำการปรับแก้รายละเอียดดังกล่าวในแบบจำลองเพื่อให้ แบบจำลองมีความสอดคล้องกับผลการตรวจวัดในภาคสนามของบริษัท AES จากนั้นทำการ ตรวจสอบแบบจำลองที่ปรับแก้แล้วอีกครั้ง โคยเปรียบเทียบคุณสมบัติต่างๆของแบบจำลองที่ไม่ได้มี การปรับแก้และที่ปรับแก้แล้วกับผลการตรวจวัดภาคสนาม จากนั้นนำแบบจำลองที่ปรับแก้แล้วซึ่ง น่าจะมีความถูกต้องมากขึ้นไปใช้ในการศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมของโครงสร้างสะพานพระรามเก้า ภายใต้น้ำหนักบรรทุกแบบต่างๆ จากการวิเคราะห์พบว่า ความเค้นในชิ้นส่วนรับแรงคึงเนื่องจาก น้ำหนักบรรทุกตายตัวและน้ำหนักบรรทุกตามมาตรฐานการออกแบบของ AASHTO มีค่ามากที่สุด ประมาณ 1,783 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตรที่บริเวณช่วงสะพานด้านข้าง

ภาควิชาวิศวกรรม โยธา สาขาวิชาวิศวกรรม โยธา ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนิสิต กร์วัฒน์	
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา	•
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	

##4770437921 : MAJOR CIVIL ENGINEERING

KEY WORD: BRIGDE/ RAMA IX / FINITE ELEMENT / CABLE / SAP 2000 WORRAWAT YINGMANOKIT: STRUCTURAL BEHAVIOR OF RAMA IX BRIDGE BY FINITE ELEMENT METHOD. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. TEERAPONG SENJUNTICHAI Ph.D., THESIS CO-ADVISOR : ASST. PROF. CHATPAN CHINTANAPAKDEE Ph.D., 71 pp.

This research is to study structural behavior of the Rama IX Bridge by utilizing the finite element method and SAP2000 software in order to monitor and perform necessary bridge maintenance. The mathematical model was constructed by first specifying coordinates of all joints and connecting joints by appropriate structural elements. Then, properties of all elements were assigned according to designer drawing. The model was then verified by checking equilibrium of forces, comparing dynamic characteristics and cable tension forces against field measurement by AES and IMMS companies, and comparing tensile strain in a tension tube due to a truck load test predicted by the model and the field measurement. It is found that the bridge model is in equilibrium and tensile strain in a tension tube can be accurately predicted, but the natural periods of vibration modes and cable tension forces from the model are slightly different from the field measurements. Sensitivity analysis was performed in an attempt to adjust the model to better match the field measurements by considering possible variations of actual construction from designer drawing such as thickness of the asphalt pavement and pre-tensioning of cables. The model was then adjusted for these effects, and the characteristics of the adjusted model were again verified and compared to the original model. The adjusted model, supposedly more accurate model, was used in structural analysis to determine the internal forces and stresses to evaluate the bridge for necessary strengthening and repair. It was found that the maximum stress in tension tubes due to dead loads and AASHTO live loads is about 1783 kg/cm² in back-span region.

Department : Civil Engineering Field of study : Civil Engineering Academic year : 2007

Student's signature : Worrawat
Advisor's signature : Jarra pong dif
Co-advisor's signature :

กิตติกรรมประกาศ

กระผมขอกราบขอบพระคุณ บิคา มารคา ครอบครัว และครูบาอาจารย์ที่อบรม สั่งสอน ให้ การอุปถัมภ์จนกระผมได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนจนถึงบัคนี้

วิทยานิพนธ์นี้ไม่สามารถสำเร็จลุล่วงได้ หากปราศจากคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้วิชา พื้นฐานภาคทฤษฎีก่อนทำงานวิจัย หากปราศจากการให้คำปรึกษา แนะนำวิธีการสึกษาและการ แก้ปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ โดยอาจารย์ที่ปรึกษา รองสาสตราจารย์ คร.ธีรพงศ์ เสนจันทร์ฒิไชย และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยสาสตราจารย์ คร.ฉัตรพันธ์ จินตนาภักดี หากปราศจากความกรุณา รับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์โดยรองสาสตราจารย์ คร. พูลสักดิ์ เพียรสุสม และผู้ช่วย สาสตราจารย์ คร. พิสณฑ์ อุคมวรรัตน์ ในความกรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งได้ ให้ความกรุณาตรวจแก้และให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์นี้ รวมทั้ง รองสาสตราจารย์ คร. ทศพล ปิ่นแก้ว และ ผู้ช่วยสาสตราจารย์ คร. อาณัติ เรื่องรัศมี ที่ให้ความช่วยเหลือค้านความรู้ กำแนะนำต่างๆจนถึงอนุญาตให้ยืมอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อใช้ในการทำวิจัย ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่การทาง พิเศษแห่งประเทศไทยที่ให้ความอนุเกราะห์ติดต่อประสานงาน ขอขอบคุณพี่ๆที่บริษัท IMMS ทุก ท่านที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือด้านข้อมูลในหลายๆส่วนและการต้อนรับเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณหน่วยงานบัณฑิตวิทยาลัยและหน่วยงานบัณฑิตภาควิศวกรรมโยธา คุณ วรรณา ช้างเกิด ธุรการภาคส่วนประสานงานบัณฑิตศึกษา ที่ช่วยประสานงานด้านระเบียบการจนจบ การศึกษา คุณ สุจรรยา จินดาวาษ์ บรรณารักษ์ห้องสมุดภาควิศวกรรมโยธา และหน่วยงาน บรรณารักษ์ประจำห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในการ สืบค้นข้อมูลในการทำงานวิจัยเป็นอย่างดียิ่ง ขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท และปริญญาเอก รุ่นพี่และรุ่นน้อง สาขาวิชาวิศวกรรมโครงสร้างทุกคนที่ร่วมศึกษาเล่าเรียนด้วยกันมา

สถาบนวทยบรการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	१
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	
กิตติกรรมประกาศ	นิ
สารบัญ	¥
สารบัญตาราง	ม
สารบัญภาพ	រូ

บทที่ 1 บทนำ

1.1	ความเป็นมา1
1.2	งานวิจัยที่ผ่านมา
1.3	วัตถุประสงค์7
1.4	ขอบเขตงานวิจัย7

4.4 การเปรียบเทียบคุณสมบัติทางพลศาสตร์หลังการปรับแก้แบบจำลอง53
4.5 การเปรียบเทียบค่าความเครียดในชิ้นส่วนรับแรงคึงหลังการปรับแก้แบบจำลอง54
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์โครงสร้างสะพานพระรามเก้า
5.1 แรงในชิ้นส่วนรับแรงดึง
5.2 ความเค้นในช ^{ื่} นส่วนรับแรงคึง
5.3 แรงในเคเบิล
5.4 แรงปฏิกิริยาที่ฐาน
บทที่ 6 สรุปผล
<i>y</i>
รายการอางอง
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

หน้า

ส	าร	ມັຄຸ	ู่เต	าร	าง

หน้า
ตารางที่ 1.1 คาบธรรมชาติ (natural period) ของโครงสร้างสะพานพระราม 9
ตารางที่ 1.2 ผลการปรับแก้สุดท้ายของตัวแปรจากกระบวนการปรับแก้
ของบริษัท IMMS6
ตารางที่ 2.1 การกำหนดคุณสมบัติของเคเบิล18
ตารางที่ 2.2 การกำหนดคุณสมบัติของคานตามขวางแบบที่ 1
ตารางที่ 2.3 การกำหนดคุณสมบัติของคานตามขวางแบบที่ 2
ตารางที่ 2.4 การกำหนดคุณสมบัติของคานตามขวางแบบที่ 3
ตารางที่ 2.5 การกำหนดคุณสมบัติของคานตามขวางแบบที่ 4
ตารางที่ 3.1 แรงปฏิกิริยาที่ฐานของแบบจำลอง
ตารางที่ 3.2 แรงคึงของเคเบิลภายใต้น้ำหนักบรรทุกตายตัว
ตารางที่ 3.3 คาบธรรมชาติ (natural period) ของโครงสร้างสะพานพระราม 9
ตารางที่ 4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสัมประสิทธิ์กับคาบธรรมชาติ41
ตารางที่ 4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสัมประสิทธิ์กับคาบธรรมชาติโดยเทียบเป็นร้อยละ42
ตารางที่ 4.3 คาบธรรมชาติที่ได้ก่อนและหลังจากการปรับคุณสมบัติของจุดต่อ
และแรงตึงในเค <mark>เบิ</mark> ล44
ตารางที่ 4.4 แรงปฏิกิริยาที่ได้ก่อน <mark>และหลังจากการปรับ</mark> คุณสมบัติของจุดต่อ
และแรงตึ่งในเคเบิล47
ตารางที่ 4.5 ค่าที่ใช้ในการใส่ค่าความเครียดให้กับแบบจำลองหลังการปรับแก้
ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบแรงคึงในเคเบิลเนื่องจากน้ำหนักบรรทุกตายตัวก่อน
และหลังปรับแก้แบบจำลองกับ บริษัท AES, IMMS49
ตารางที่ 4.7 แรงปฏิกิริยาที่ฐานของแบบจำลองหลังการปรับแก้
ตารางที่ 4.8 คาบธรรมชาติ (natural period) ของโครงสร้างสะพานพระราม 9
หลังการปรับแก้
ตารางที่ 5.1 แรงมากที่สุดภายใต้น้ำหนักบรรทุกต่างๆ62
ตารางที่ 5.2 ความเค้นที่มีค่ามากที่สุดแต่ละสภาวะ65
ตารางที่ 5.3 แรงปฏิกิริยาที่ฐานของแบบจำลองเนื่องจากน้ำหนักบรรทุก

~	~	~	~	<u>_</u>		~	~1
6		9	Ľ	Б	U	ğ	IJ
						40	

หน้า
รูปที่ 1.1(ก) ภาพของสะพานพระรามเก้ำ1
รูปที่ 1.1(ข) แบบจำลองโครงสร้างสะพานพระราม91
รูปที่ 1.2 การตรวจสอบสภาพหาความเสียหายชิ้นส่วน 1 BUE-2 Joint 2 ของ
สะพานพระรามเก้ำ2
รูปที่ 1.3 การแปลงสัญญาณจากความเร <mark>็วกับเวลา</mark> 4
รูปที่ 1.4 ตำแหน่งของการติดตั้งหัววัดความเร็ว4
รูปที่ 2.1 ระดับขั้นความเสร ีของชิ้นส่วน แบบเฟรม11
รูปที่ 2.2 ระดับขั้นความเสรีของชิ้นส่วนแบบแผ่น โค้ง (shell element)12
รูปที่ 2.3 ส่วนประกอบของสะพานพระรามเก้า13
รูปที่ 2.4 จุดกำเนิดของแบบจำลองโครงสร้างสะพานพระราม 9
รูปที่ 2.5 ตัวอย่างการระบุชื่อของจุดต่อ14
รูปที่ 2.6 การกำหนดชื่อของจุดต่อ14
รูปที่ 2.7 การกำหนดชื่อของชิ้นส่วนแบบคาน15
รูปที่ 2.8 ตัวอย่างการแสดงชื่อของชิ้นส่วนแบบคาน15
รูปที่ 2.9 การกำหนดชื่อชิ้นส่ <mark>ว</mark> นแบบแผ่นโค้ง16
รูปที่ 2.10 ตัวอย่างการกำหนดชื่อชิ้นส่วนแบบแผ่นโค้ง16
รูปที่ 2.11 การระบุชื่อและตำแหน่งของเคเบิล17
รูปที่ 2.12 ชนิดของหน้าตัดของกานขวาง
รูปที่ 2.13 แบบก่อสร้างของคานตามขวางแบบที่ 1
รูปที่ 2.14 แบบก่อสร้างของคานตามขวางแบบที่ 221
รูปที่ 2.15 แบบก่อสร้างของคานตามขวางแบบที่ 322
รูปที่ 2.16 แบบก่อสร้างของคานตามขวางแบบที่
4
รูปที่ 2.17 หน้าตัดแปลงแอสฟัลต์เป็นเหล็ก24
รูปที่ 3.1 ชื่อจุดต่อที่ฐานของโครงสร้างสะพาน25
รูปที่ 3.2 การเปรียบเทียบแรงตึงในเคเบิลแต่ละเส้นจากแบบจำลอง
รูปที่ 3.3 การเคลื่อนตัวของสะพานในแต่ละรูปร่างของโหมด
รูปที่ 3.4 ตำแหน่งของชิ้นส่วนที่ทำการวิเคราะห์หาแรงภายใน
รูปที่ 3.5 จุดต่อที่ใช้ในแบบจำลองและตำแหน่งที่รถบรรทุกวิ่ง
รูปที่ 3.6 ภาพขยายน้ำหนักบรรทุก 1 กิโลกรัมกระทำต่อสะพานผ่านแนวจุคที่ 1

หน้า
รูปที่ 3.7 เส้นอิทธิพลของแรงส่วนรับแรงคึงเนื่องจากน้ำหนักรถบรรทุกแรง
กระทำแนวจุคต่อที่ 1
รูปที่ 3.8 เส้นอิทธิพลของแรงส่วนรับแรงคึงเนื่องจากน้ำหนักรถบรรทุกแรง
กระทำแนวจุคต่อที่ 2
รูปที่ 3.9 เส้นอิทธิพลของแรงส่วนรับแรงคึงเนื่องจากน้ำหนักรถบรรทุกแรง
กระทำแนวจุดต่อที่ 4
รูปที่ 3.10 การถ่ายแรงเข้าสู่จุ <mark>ดต่อตามยาวของสะพานโดยใช้</mark> โปรแกรม SAP200037
รูปที่ 3.11 การถ่ายแรงเข้าสู่จุดต่อตามขวางของสะพานโดยใช้โปรแกรม SAP2000
รูปที่ 3.12 การเปรียบเทียบก่าความเครียดในชิ้นส่วนรับแรงดึงที่ตำแหน่ง
32 BDE (กำหนดความเร็วรถบรรทุกเท่ากับ 20 กิโลเมตรต่อชั่วโมง)
รูปที่ 3.13 การเปรียบเทียบก่าความเครียดในชิ้นส่วนรับแรงดึงที่ตำแหน่ง
32 BDE (กำหนดความเร็วรถบรรทุกเท่ากับ 40 กิโลเมตรต่อชั่วโมง)
รูปที่ 4.1 การปรับสัมประสิทธิ์ตัวคูณน้ำหนักและมวลของพื้น
รูปที่ 4.2 เปรียบเทียบแรงในสายเคเบิลที่มีการปรับคุณสมบัติของจุดต่อและ
ปรับแรงตึงในเคเบิล
รูปที่ 4.3 แรงในชิ้นส่วนรับแรงดึงที่มีการปรับคุณสมบัติของจุดต่อ
รูปที่ 4.4 แรงในสายเคเบิลก่อนและหลังการปรับแก้แบบจำลอง AES และ IMMS
รูปที่ 4.5 การเปรียบเทียบก่าความเครียดในชิ้นส่วนรับแรงดึงที่ตำแหน่ง 32 BDE
หลังปรับแก้แบบจำลอง (กำหนด ความเร็วรถบรรทุกเท่ากับ
20 กิโลเมตรต่อชั่วโมง)54
รูปที่ 4.6 การเปรียบเทียบก่าความเครียดในชิ้นส่วนรับแรงคึงที่ตำแหน่ง 32 BDE
หลังปรับแก้แบบจำลอง (กำหนด ความเร็วรถบรรทุกเท่ากับ
40 กิโลเมตรต่อชั่วโมง)
รูปที่ 5.1 น้ำหนักบรรทุกแบบแผ่ตามมาตรฐาน AASHTO ที่ใช้ในแบบจำลอง
รูปที่ 5.2 น้ำหนักบรรทุกแบบจุดมาตรฐาน AASHTO ที่ใช้ในแบบจำลอง
รูปที่ 5.3 การถ่ายน้ำหนักรถบรรทุก 26 ตัน ลงแต่ละเพลา
รูปที่ 5.4 การแบ่งกรณีที่น้ำหนักรถบรรทุกวิ่งในแต่ละช่องทางจราจร
รูปที่ 5.5 แรงในชิ้นส่วนรับแรงดึงเนื่องจากน้ำหนักบรรทุกตายตัวและน้ำหนัก
บรรทุกจรตามมาตรฐาน AASHTO60
รูปที่ 5.6 แรงในชิ้นส่วนรับแรงดึงในสภาวะภายใต้น้ำหนักรถบรรทุกหนัก 26 ตัน

รูปที่ 5.7 ตำแหน่งของแรงในชิ้นส่วนรับแรงดึง	62
	หน้า
รูปที่ 5.8 ความเค้นในชิ้นส่วนรับแรงคึงภายใต้น้ำหนักบรรทุกตายตัวและน้ำหนัก	
บรรทุกจรตามมาตรฐาน AASHTO	63
รูปที่ 5.9 ความเค้นในชิ้นส่วนรับแรงคึงในสภาวะภายใต้น้ำหนักรถบรรทุกหนัก	
26 ตัน	64
รูปที่ 5.10 แรงในเคเบิลเนื่องจากน้ำหนักบรรทุกตายตัวและน้ำหนักบรรทุกจรตาม	
มาตรฐาน AASHTO	66

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

สะพานพระรามเก้าเป็นสะพานที่สร้างขึ้นเพื่อการเดินทางข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาระหว่างฝั่ง กรุงเทพกับธนบุรี (บริเวณเขตพระราม 3 และเขตราษฎร์บูรณะ) รองรับช่องจราจรได้ 6 ช่องจราจร โครงสร้างหลักของสะพานเป็นสะพานขึง 3 ช่วง โดยมีระยะช่วงกลาง (main span) ยาว 450 เมตร และมีระยะด้านข้างทั้งสองข้าง (back span) ยาวข้างละ 165.6 เมตร ดังรูปที่ 1.1(ก) และรูปที่ 1.1(ข) โครงสร้างดังที่กล่าวมาจะถูกยึดรั้งไว้ด้วยระบบเคเบิลที่เรียกว่า สะพานขึงระนาบเดียว (single plane cable-stayed) ยึดในแนวกึ่งกลางของสะพาน โดยอีกปลายข้างหนึ่งของเกเบิลจะถูกยึดไว้กับเสาขึง (pylon) แต่ละข้างของเสาขึงมีสายเกเบิล (cable) ยึดอยู่ 17 เส้น (ทั้งหมด 68 เส้น)

รูปที่ 1.1(ก) ภาพของสะพานพระรามเก้า

รูปที่ 1.1(ข) แบบจำลองโครงสร้างสะพานพระราม 9

เนื่องจากปัจจุบันสะพานพระรามเก้าถูกใช้เป็นเส้นทางหลักในการจราจร และจากการใช้ งานสะพานอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานอาจเกิดความชำรุดเสียหายในบางชิ้นส่วน ดังนั้นจึงต้องมีการ บำรุงรักษาและซ่อมแซมสะพาน ซึ่งส่วนหนึ่งในการซ่อมแซมสะพานนี้จำเป็นจะต้องสร้าง แบบจำลองของสะพานขึ้นมาเพื่อจะทำให้สามารถเข้าใจพฤติกรรมและทราบค่าแรงในชิ้นส่วน ต่างๆจึงจะทำให้สามารถทำการซ่อมแซมสะพานนั้นได้อย่างถูกต้อง

รูปที่ 1.2 การตรวจสอบสภาพหาความเสียหายชิ้นส่วน 1 BUE-2 Joint 2 ของสะพานพระรามเก้า

รูปที่ 1.2 แสดงให้เห็นว่าจากการตรวจสอบสะพานหาความเสียหายในชิ้นส่วนรับแรงดึง ชิ้นส่วนนี้คือชิ้นส่วนที่ 1BUE-2 จุดต่อที่ 2 ของสะพานพระรามเก้า ดังนั้นหากเราทราบแรงใน บริเวณดังกล่าวจะทำให้เราทราบได้ว่า บริเวณนั้นเกิดหน่วยแรงที่สูงเกินไปหรือไม่ หากเกิดความ บกพร่องอันเนื่องมาจากการรับแรงจริงจะได้ดำเนินการซ่อมแซมได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

1.2 งานวิจัยที่ผ่านมา

ในการศึกษาเพื่อซ่อมแซมสะพานมีความจำเป็นต้องสร้างแบบจำลองทางไฟไนต์เอเลเมนต์ ของสะพานขึง และตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลอง ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล งานวิจัยที่เคยทำมาที่ใช้คุณสมบัติทางพลศาสตร์ในการตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลองทาง ไฟไนต์เอเลเมนต์ ของสะพานขึง

Xu และคณะ (1997) ได้ทำการศึกษาการวิเคราะห์แบบจำลองสะพาน Tsing Ma bridge เพื่อ ด้องการจะทราบคุณสมบัติทางด้านพลศาสตร์ของสะพาน โดยทำการเปรียบความถี่ธรรมชาติจาก การตรวจวัดและจากแบบจำลอง เพื่อต้องการจะออกแบบและทราบแรงในชิ้นส่วนต่างๆของ สะพาน

Ko และคณะ (1998) ได้ทำการศึกษาการวิเคราะห์แบบจำลองสะพานขึงในระหว่างขั้นตอน การก่อสร้าง โดยสะพานที่ทำการศึกษาคือสะพาน Tsing Ma bridge เนื่องจากสะพานนี้อยู่ในเขต พายุได้ฝุ่น ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ในระหว่างขั้นตอนการก่อสร้าง จึงได้เริ่มวิเคราะห์ แบบจำลองโดยเริ่มจากแบบจำลองที่มีแค่ช่วงข้าง (side span), เสาขึง (pylon) และสายเคเบิล (cable) จากนั้นจึงค่อยๆเพิ่มแผ่นพื้น (deck) ที่ช่วงกลาง (main span) ไปเรื่อยๆจนแบบจำลองสมบูรณ์ โดย มีการตรวจสอบในภาคสนามด้วยการสั่นสะเทือนรอบข้าง (ambient vibration) ควบคู่ไปด้วย ผลที่ ได้คือ ระหว่างที่ทำการก่อสร้างจะมีโอกาสเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากลมได้มากกว่าหลังจากที่ ก่อสร้างเสร็จสมบูรณ์แล้ว

Clemente และคณะ (1998) ได้ทำแบบจำลองสะพาน Garigliano cable-stayed bridge (ประเทศอิตาลี) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาให้ทราบถึงลักษณะทางด้านพลศาสตร์ของ The Garigliano cable-stayed bridge ตัวอย่างเช่น ความถี่สั่นพ้อง (resonance frequencies) รูปร่างโหมด ของแบบจำลอง (mode shapes) และ อัตราส่วนความหน่วงทั้งนี้ผลลัพธ์จากการทดสอบจะถูก เปรียบเทียบกับผลสรุปของการวิเคราะห์ทางไฟไนต์เอเลเมนต์ โดยทำการวิเคราะห์ภายใต้น้ำหนัก

บรรทุก (service load) การวิเคราะห์หาความถี่สั่นพ้องใช้การแปลงสัญญาณของหัววัดความเร็ว (sensors) จากความเร็วกับเวลาเป็น power spectral density (PSD) กับความถี่

รูปที่ 1.3 การแปลงสัญญาณจากความเร็วกับเวลา (Clement, 1998)

รูปที่ 1.4 ตำแหน่งของการติดตั้งหัววัดกวามเร็ว (Clement, 1998)

จากรูปที่ 1.3 ภาพบนสุดเป็นการแปลงสัญญาณที่ตรวจวัดได้บริเวณกึ่งกลางของสะพานใน แนวตั้ง (vertical) ภาพกลางเป็นการแปลงสัญญาณที่ตรวจวัดได้บริเวณขอบสะพานในแนวตั้ง (vertical) ส่วนภาพล่างสุดคือการแปลงสัญญาณที่ตรวจวัดได้ บริเวณยอดเสาขึง (pylon) ใน แนวตั้งฉากกับสะพานในแนวนอน (ดังแสดงในรูปที่ 1.4)

จากการเปรียบเทียบความถี่สั่นพ้อง ผลที่ได้ระหว่างแบบจำลองกับการตรวจสอบพบว่ามี ความใกล้เคียงกัน ฉะนั้นหากต้องการจะรู้ผลถึงพฤติกรรมของสะพานจะใช้แบบจำลองเป็นตัวบอก ถึงพฤติกรรม จึงเป็นประโยชน์ในการเข้าถึงโครงสร้างที่ซับซ้อนได้

Ren และคณะ (2005) ได้ทำการศึกษาสะพาน Qingzhon cable-stayed bridge ใน Fuzhou ประเทศจีน โดยมี span ยาว 605 เมตร การวิเคราะห์แบบจำลองกระทำโดยการพิจารณาเป็น แบบจำลองไฟในต์เอเลเมนต์สามมิติ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบความถี่ธรรมชาติ และ รูปร่าง ของโหมด (mode shape) โดยเปรียบเทียบความถี่ธรรมชาติระหว่างแบบจำลองและการตรวจวัดการ สั่นสะเทือนรอบข้าง (ambient vibration test) โดยความถี่ธรรมชาติของการสั่นสะเทือนรอบข้าง จะ ได้จากจุดยอดของ PSD งานวิจัยนี้เป็นการแสดงวิธีการวิเคราะห์และทดลองการวิเคราะห์ แบบจำลองโดยให้ความเข้าใจ การศึกษาด้านพลศาสตร์ (dynamic) ของสะพาน จากการศึกษา พบว่าการตรวจวัดการสั่นสะเทือนรอบข้างมีความสะดวก รวดเร็ว ถูก และสามารถบอกรูปร่างของ โหมดที่สำคัญๆ ได้ และจากการเปรียบเทียบความถี่ธรรมชาติมีความใกล้เคียงกันหมายความว่า แบบจำลองสะพานที่ถูกต้อง ผลที่ได้จากแบบจำลองสามารถบอกคุณสมบัติเบื้องต้นพลศาสตร์

Macdonald และคณะ (2005) ได้ทำการศึกษาแบบจำลองสะพานขึง Second Severn Crossing cable-stayed bridge โดยเพื่อต้องการทราบพารามิเตอร์ของแบบจำลองที่มีผลกระทบด้าน พลศาสตร์ โดยจะทำการเปรียบเทียบกับผลที่ได้จากการตรวจวัดการสั่นสะเทือนรอบข้าง ได้แก่ รูปร่างของโหมด และ ความถี่ธรรมชาติ โดยหลักการพิจารณาจะคำนึงถึงผลกระทบเนื่องจาก แรงลม และอุณหภูมิด้วย งานวิจัยนี้พบว่าความถี่ธรรมชาติไม่ได้มีผลกระทบมาจากอุณหภูมิ แต่จะมี ผลกระทบมาจากความแรงลมเท่านั้น

บริษัท AES Group, Kinemetrics and OPAC (2001) และบริษัท Infrastructure Monitoring and Management System หรือ IMMS (2004) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของสะพานพระรามเก้า ในการสร้างแบบจำลองนั้นทั้งสองบริษัทก็มีลักษณะคล้ายๆกัน คือสร้างแบบจำลอง 1 มิติ ก่อน จากนั้นก็ทำการสร้างแบบจำลองแบบ 3 มิติ และแบบจำลองจะทำการตรวจสอบความถูกต้องของ แบบจำลองด้วยคาบธรรมชาติของแบบจำลองและจากการตรวจวัดจริงในภาคสนามดังตารางที่ 1.1 ซึ่งทางบริษัท IMMS ได้มีการปรับแบบจำลองเพื่อให้กาบธรรมชาติของแบบจำลองใกล้เคียงกับ

คาบธรรมชาติจากการตรวจวัดจริง โดยในการปรับแก้นี้จะอาศัยกระบวนการปรับแก้ ซึ่งใช้ก่า ปรับแก้ในแต่ละส่วนไม่เกินร้อยละ 30 จากแบบของผู้ออกแบบดังตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.1 คาบธรรมชาติ (natural period) ของโครงสร้างสะพานพระราม 9 ของบริษัท AES และ IMMS (AES, 2001 และ IMMS 2004)

รูปร่าง	ตำแหน่ง	ลักษณะการเคลื่อนที่ คาบธรรมชาติ (วินาที)					
ของ	การ			ผลจากการ	ແນນ	ผลจากการ	ແກກ
โหมด	เคลื่อนที่			ตรวจวัด	จำลอง	ตรวจวัดของ	จำลอง
				ของ AES	ของ AES	IMMS	ของ IMMS
1	แผ่นพื้น	แนวดิ่ง	สมมาตร	3.13	3.03	3.13	3.13
2	เสาขึง	<mark>ด้านข้าง</mark>	สมมาตร	2.86	2.70	-	-
3	เสาขึง	ด้านข้าง	ปฏิสมมาตร	2.86	2.70	-	-
4	แผ่นพื้น	ด้ำนข้ำง	สมมาตร	2.50	2.22	-	-
5	แผ่นพื้น	แ <mark>นวดิ่ง</mark>	ปฏิสมมาตร	2.08	2.05	-	-
6	แผ่นพื้น	บ <mark>ิด</mark>	สมมาตร	1.49	1.45	-	-
7	แผ่นพื้น	แนวดิ่ง	สมมาตร	1.47	1.43	1.47	1.37

ตารางที่ 1.2 ผลการปรับแก้สุดท้ายของตัวแปรจากกระบวนการปรับแก้ของบริษัท IMMS (IMMS, 2004)

รายละเอียดการปรับแก้	ร้อยละของการปรับแก้แบบจำลองจากแบบก่อสร้าง
1. สติฟเนสของแผ่นพื้นช่วงข้าง	+12.14
2. สติฟเนสของแผ่นพื้นช่วงกลาง	+28.72
3.มวลของแผ่นพื้นช่วงข้าง	+4.22
4.มวลของแผ่นพื้นช่วงกลาง	+15.53
5. คุณสมบัติของหน้าตัดเกเบิล	-2.46 to -11.12
6.สติฟเนสและมวลของเสาขึ้ง	-4.53

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อให้มีแบบจำลองไฟในต์เอเลเมนต์ ที่ถูกด้อง และสามารถจำลองพฤติกรรมของ
โครงสร้างสะพานพระรามเก้าได้

1.3.2 เพื่อศึกษาความไวของแรงในชิ้นส่วนต่างๆต่อการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของ โครงสร้างสะพานพระรามเก้า

1.4 ขอบเขตงานวิจัย

 1.4.1 โครงสร้างสะพานจะถูกจำลองด้วยโปรแกรมไฟในต์เอเลเมนต์ SAP2000
1.4.2 ตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลอง โดยเปรียบเทียบคุณสมบัติทางพลศาสตร์ของ แบบจำลองไฟในต์เอเลเมนต์ กับข้อมูลที่ได้จากการตรวจวัดในภาคสนาม และเปรียบเทียบค่า ความเครียดในชิ้นส่วนโครงสร้าง เนื่องจากน้ำหนักบรรทุกจรที่วิเคราะห์โดยแบบจำลองกับข้อมูลที่ ตรวจวัดได้ในภาคสนาม

1.4.3 แบบจำลองจะไม่พิจารณาผลกระทบเนื่องจากแรงลม และการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิ

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทฤษฏีและหลักการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์

2.1 ทฤษฏีการวิเคราะห์ด้วยไฟในต์เอเลเมนต์

ในการวิเคราะห์โครงสร้างด้วยวิธีไฟในต์เอเลเมนต์นั้นผู้ทำการวิเคราะห์จะต้องทราบ สมการพื้นฐานของกลศาสตร์ หลักการวิเคราะห์ปัญหาชนิดต่างๆ ขั้นตอนการวิเคราะห์ รวมทั้งการ ประมวลผลและการนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ดังจะกล่าวต่อไปนี้

2.1.1 สมการพื้นฐานของกลศาสตร์

2.1.1.1 สมการสภาวะสมดุล (equilibrium equations) โครงสร้างทุกชนิด จะต้องอยู่ภายใต้สภาวะสมดุลของแรงทั้งแรงภายนอกและแรงภายใน โดยผลรวมของแรงภายนอก ต้องเท่ากับแรงภายในที่ทุกๆจุดต่อ (joint) ของโครงสร้าง

$$\sum F_x = 0; \qquad \sum F_y = 0; \qquad \sum F_z = 0$$
 (2.1)

$$\sum M_x = 0; \qquad \sum M_y = 0; \qquad \sum M_z = 0$$
 (2.2)

2.1.1.2 สมการความสัมพันธ์ระหว่างความเค้น และความเครียด (stress strain relationship) โดยทางปฏิบัติถูกสมมุติให้เป็นความสัมพันธ์เชิงเส้น (linear stress-strain relationship) โดยเรียกอีกอย่างว่ากฎของฮุค (Hook's law) สามารถถูกเขียนให้อยู่ในรูปสมบัติเชิงกล ของวัสดุ เช่น ค่าโมดูลัสของการยึดหยุ่น (modulus of elasticity, E) ค่าอัตราส่วนพัวซอง (Poisson's ratio, υ) และค่าสัมประสิทธิ์ของการยึดหคตัวภายใต้การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิ (coefficient of thermal expansion and contraction, α) ดังสมการที่ 2.3

$$\begin{bmatrix} \varepsilon_{1} \\ \varepsilon_{2} \\ \varepsilon_{3} \\ \gamma_{1} \\ \gamma_{2} \\ \gamma_{3} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \frac{1}{E} & \frac{-\upsilon}{E} & \frac{-\upsilon}{E} & 0 & 0 & 0 \\ \frac{-\upsilon}{E} & \frac{1}{E} & \frac{-\upsilon}{E} & 0 & 0 & 0 \\ \frac{-\upsilon}{E} & \frac{-\upsilon}{E} & \frac{1}{E} & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & \frac{1}{G} & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & \frac{1}{G} & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & \frac{1}{G} & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & \frac{1}{G} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \sigma_{1} \\ \sigma_{2} \\ \sigma_{3} \\ \tau_{1} \\ \tau_{2} \\ \tau_{3} \end{bmatrix} + \alpha \Delta T \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$
(2.3)

2.1.1.3 สมการความต่อเนื่องของการเปลี่ยนแปลงรูปร่างและสภาพเงื่อนไขขอบ (compatibility and boundary conditions) คือข้อกำหนดของความต่อเนื่องกัน (compatibility requirement) เช่น การเคลื่อนที่ของจุดต่อ (nodal displacement) จะเคลื่อนที่ไปด้วยระยะเท่ากันและ ไปในทิศทางเดียวกัน ในการกำหนดเงื่อนไขขอบ (boundary condition) จะต้องกำหนดให้ สอดคล้องกับความเป็นจริง เช่น จุดรองรับแบบจุดหมุน (hinge support) จุดรองรับแบบสปริง (spring support) เป็นต้น หากผู้ทำการวิเคราะห์ใช้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมระหว่างแบบจำลองกับ โครงสร้างจริง จะทำให้ผลการวิเคราะห์ที่ได้ผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง

2.1.2 หลักการวิเคราะห์แบบสถิต (static analysis)

การวิเคราะห์แบบสถิตสามารถเขียนในรูปเมตริกซ์ได้ดังสมการที่ 2.4

K u = R

โดยที่ K

R

= เมตริกซ์สติฟเนส

= เวกเตอร์ของน้ำหนักบรรทุก

= เวกเตอร์ของการกระจัดสถิต

(2.4)

การวิเคราะห์ค่าลักษณะเฉพาะ (eigenvalue) จะใช้ในการปรับแก้แบบจำลองให้มีคุณสมบัติ ใกล้เกียงกับค่าที่วัดได้จริงจากการตรวจวัดคุณสมบัติของโหมดการสั่นไหวตามธรรมชาติจาก ภากสนาม

การวิเคราะห์เวกเตอร์ลักษณะเฉพาะ (eigenvector analysis) คือการคำนวณหารูปร่างของ โหมด (mode shapes) ของการสั่นโดยอิสระแบบไม่มีความหน่วง (undamped) และความถึ่ ธรรมชาติ (natural frequency) ของระบบซึ่งคือการหาคำตอบจากเวกเตอร์ลักษณะเฉพาะทั่วไป ดัง สมการที่ 2.5

$$[\mathbf{K} \cdot \boldsymbol{\Omega}^2 \, \mathbf{M}] \, \boldsymbol{\phi} = \mathbf{0}$$

โดยที่ **K** คือ เมทริกซ์สติฟเนส

- **M** คือ เมทริกซ์มวล
- $Ω^2$ คือ เมทริกซ์มวลของค่าลักษณะเฉพาะ $ω_n^2$
- ดือ เมทริกซ์ของเวกเตอร์ลักษณะเฉพาะ (รูปร่างของโหมด)

สมการความสัมพันธ์ของความถี่และความคาบธรรมชาติมีคังนี้

$$T_n = rac{1}{f_n}$$
 ແລະ $f_n = rac{\omega_n}{2\pi}$

2.1.4 ขั้นตอนการวิเคราะห์ด้วยวิธีไฟในต์เอเลเมนต์

2.1.4.1 การเลือกใช้ชนิดของชิ้นส่วน (element) จะต้องเลือกชนิดของชิ้นส่วน ให้มีความเหมาะสมกับลักษณะของโครงสร้างจริง โดยที่ชนิดของชิ้นส่วนจะต้องมีพฤติกรรมที่ ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด เช่น ใช้ชิ้นส่วนแบบแผ่นโค้ง (shell element) แทนพื้น ของสะพาน (deck) ใช้ชิ้นส่วนแบบคาน (beam element) แทนคานหลัก (girder) ของสะพานเป็นค้น

2.1.4.2 การแบ่งโครงสร้างออกเป็นชิ้นส่วนย่อย โดยแต่ละชิ้นส่วนจะเชื่อมต่อ กับชิ้นส่วนข้างเคียงที่จุดขอบของชิ้นส่วนซึ่งเรียกว่าจุดต่อ บริเวณที่มีส่วนเว้า ส่วนโค้ง หรือมีรู จำเป็นจะต้องแทนด้วยชิ้นส่วนขนาดเล็กเพื่อที่จะวิเคราะห์ได้อย่างแม่นยำ

(2.5)

2.2 การสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์

โครงสร้างสะพานพระรามเก้า เป็นโครงสร้างที่สลับซับซ้อน และมีขนาดใหญ่ ในการ วิเคราะห์หาแรงภายใน จำเป็นต้องสร้างแบบจำลองคณิตศาสตร์ เพื่อใช้กับโปรแกรมวิเคราะห์ โครงสร้างทางวิศวกรรม ซึ่งการวิเคราะห์ครั้งนี้ใช้โปรแกรม SAP2000 ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ใช้ ระเบียบวิธีไฟในต์เอเลเมนต์ในการวิเคราะห์ การสร้างแบบจำลองเพื่อวิเคราะห์โครงสร้างสะพาน พระรามเก้า จำเป็นต้องแบ่งโครงสร้างเป็นชิ้นส่วน รูปแบบของชิ้นส่วนที่ใช้ในการสร้าง แบบจำลองนี้มีดังต่อไปนี้

2.2.1 รูปแบบชิ้นส่วนที่ใช้ในการสร้างแบบจำลอง

การสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ด้วยระเบียบวิธีไฟในด์เอเลเมนต์นั้น จำเป็นต้องมี การระบุชนิดของชิ้นส่วน เช่น ชิ้นส่วนแบบคาน ชิ้นส่วนแบบแผ่นโค้ง จะต้องเลือกชนิดของ ชิ้นส่วนให้เหมาะสมกับลักษณะของโครงสร้างจริงที่ทำการวิเคราะห์ โดยที่ชนิดของชิ้นส่วนจะต้อง มีพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด รายละเอียดของชิ้นส่วนต่างๆ ที่ใช้ในการ สร้างแบบจำลองโครงสร้างสะพานพระรามเก้า มีดังนี้

2.2.1.1 ชิ้นส่วนแบบเฟรม (frame element)

ชิ้นส่วนแบบเฟรมเป็นชิ้นส่วนที่มีลักษณะเป็นเส้น มีจุดเชื่อมค่อ (node) 2 จุด มีระดับขั้น กวามเสรี (degree of freedom) เท่ากับ 12 ในการวิเคราะห์แบบสามมิติดังแสดงในรูปที่ 2.1 คือ ทั้ง การเคลื่อนที่และการหมุนในระนาบ x, y และ z ของทั้ง 2 จุดเชื่อมต่อ ลักษณะของชิ้นส่วนแบบนี้จะ ใช้เพื่อจำลองเสาตอม่อ (pier) โครงแนวขวาง (cross frame) ท่อรับแรงดึง (tension tube) ซึ่งในส่วน ของเคเบิลนี้ผู้วิจัยได้จำลองเป็นชิ้นส่วนแบบเฟรมด้วยเนื่องมาจากบริษัท AES ได้ทำการ เปรียบเทียบแบบจำลองสะพานพระรามเก้าที่ได้จำลองเคเบิลเป็นชิ้นส่วนแบบเฟรมโลยทำการ ปลดระดับขั้นความเสรีของชิ้นส่วนที่จำลองเป็นเคเบิล การหมุนและการบิดออกเพื่อให้สามารถรับ แต่แรงในแนวแกนและแรงเลือนในระนาบของแรงแนวแกนเท่านั้น

รูปที่ 2.1 ระดับขั้นความเสรีของชิ้นส่วนแบบเฟรม

2.2.1.2 ชิ้นส่วนแบบแผ่นโค้ง (shell element)

เป็นชิ้นส่วนที่มีลักษณะเป็นแผ่น มีจุดเชื่อมต่อ 4 จุด มีระดับขั้นความเสรี เท่ากับ 24 ดัง แสดงในรูปที่ 2.2 คือทั้งการเคลื่อนที่และการหมุนในระนาบ x, y และ z ของทั้ง 4 จุดเชื่อมต่อ ลักษณะของชิ้นส่วนแบบนี้จะใช้เพื่อจำลองพื้น และผนัง ของสะพานพระราม เก้า

รูปที่ 2.2 ระดับขั้นความเสรีของชิ้นส่วนแบบแผ่นโค้ง (shell element)

2.2.2 ขั้นตอนการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์

ในการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์นั้น จะทำการกำหนดขนาดและคุณสมบัติต่างๆ ของแบบจำลอง โดยอ้างอิงจากแบบก่อสร้างของสะพาน เพื่อให้พฤติกรรมของแบบจำลองใกล้เคียง กับพฤติกรรมของโครงสร้างจริงให้มากที่สุดดังรูปที่ 2.3 ขั้นตอนการสร้างแบบจำลองนี้จะเริ่มจาก การเตรียมค่าคุณสมบัติต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับโปรแกรม SAP2000 ลงในโปรแกรมไมโครซอฟต์เอีก เซล (MS Excel) ให้เรียบร้อยก่อนที่จะนำข้อมูลทั้งหมดเข้าไปยังโปรแกรม SAP2000 โดยได้แบ่ง ขั้นตอนการสร้างแบบจำลองเป็นดังนี้

รูปที่ 2.3 ส่วนประกอบของสะพานพระรามเก้า

จุดรองรับของแบบจำลองสะพานพระรามเก้าถูกจำลองเป็นจุดรองรับแบบยึดแน่น (fix support) ส่วนการเชื่อมต่อของตอม่อจะเชื่อมต่อกับคานหลักยกเว้นตอม่อที่ตรงกับตำแหน่งของเสา ขึง ผู้วิจัยได้จำลองให้ตอม่อถ่ายแรงกับเสาขึงแบบยึดแน่นและไม่ถ่ายแรงให้กับกานหลัก ดังรูปที่ 2.3

2.2.2.1 การกำหนดพิกัดจุด (coordinate)

การกำหนดพิกัดจุดของแบบจำลองโครงสร้างสะพานพระราม เก้า นั้นจะทำการกำหนด แกนอ้างอิงสำหรับพิกัดที่ตำแหน่งกึ่งกลางระหว่างเสาขึง (pylon) ที่ระดับผิวน้ำทะเลปานกลางเป็น พิกัด (0, 0, 0) ดังแสดงในรูปที่ 2.4 และกำนวณหาพิกัดของจุดต่อ (node) ต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้สร้าง แบบจำลอง โดยกำนวณตามลักษณะของสะพานคือ ช่วงกลางสะพาน (main span) จะกวามยาว 450 เมตร และมีรัศมีโก้งเท่ากับ 5,000 เมตร และช่วงค้านข้าง (back span) กวามยาวค้านละ 165.6 เมตร จะมีกวามลาดชันเท่ากับ 5 องศา แต่ละช่วงของโครงขวาง (cross frame) ห่างกัน 3.6 เมตร ถัดมาจึง เริ่มทำการหาพิกัดของจุดต่อและกำหนดชื่อจุดต่อทุกๆ จุด ตามระยะห่างของแต่ละจุดต่อ (ดูตัวอย่าง ดังรูปที่ 2.5) การกำหนดชื่อของพิกัดจุดต่อจะทำการแบ่งออกเป็น 5 ตำแหน่ง ดังแสดงในรูปที่ 2.6 โดย ตัวเลขสามตำแหน่งแรกจะเป็นตัวเลขที่ใช้บอกลำดับของช่วง (span) มีตั้งแต่ 000 - 217 ส่วนตัวเลข ตำแหน่งที่ 4 ถ้าเป็น 1 จะแทนตำแหน่งพิกัดจุดต่อที่อยู่ส่วนบนของคานหลัก (girder) และถ้าเป็น 2 จะแทนตำแหน่งพิกัดจุดต่อที่อยู่ส่วนล่างของคาน ส่วนตัวเลขสุดท้ายระบุตำแหน่งของจุดต่อ โดย การเรียงลำดับของจุดต่อจากซ้ายไปขวา

ร**ูปที่ 2.6** การกำหนดชื่อของจุดต่อ

2.2.2.2 การกำหนดการเชื่อมต่อระหว่างชิ้นส่วนกับจุดต่อ (member connectivity)

การกำหนดการเชื่อมต่อของชิ้นส่วนนั้น คือการเชื่อมต่อจุดต่อต่างๆ ด้วยชิ้นส่วนต่างๆ มีทั้ง ชิ้นส่วนแบบคาน และชิ้นส่วนแผ่นโค้ง เพื่อให้แบบจำลองที่สร้างขึ้นไม่ยุ่งยากแก่การตรวจสอบจึง จำเป็นต้องระบุชื่อของชิ้นส่วนต่างๆ ให้เป็นระบบ

การระบุชื่อของชิ้นส่วนแบบคาน จะแบ่งออกเป็น 5 ตำแหน่ง แสคงในรูปที่ 2.7 โดยตัวเลข สามตำแหน่งแรกจะเป็นตัวเลขที่ใช้บอกลำคับของช่วง (span) มีตั้งแต่ 000 - 217 ส่วนตัวเลข ตำแหน่งที่ 4 ถ้าเป็น 1 จะแทนชิ้นส่วนที่อยู่ด้านบนของคาน (top chord) ถ้าเป็น 2 จะแทนชิ้นส่วนที่ อยู่ส่วนล่างของคาน (bottom chord) ถ้าเป็น 3 จะแทนชิ้นส่วนที่ตั้งตรง (vertical chord) ถ้าเป็นเลข 4 จะแทนชิ้นส่วนที่เอียง (diagonal chord) ส่วนตัวเลขสุดท้ายจะเรียงลำคับชิ้นส่วนแบบคานจากจาก ซ้ายมาขวา ตัวอย่างการกำหนดชื่อของชิ้นส่วนของคานลำคับที่ 000 และ 001 คังแสดงในรูปที่ 2.8

ร**ูปที่ 2.8** ตัวอย่างการแสดงชื่อของชิ้นส่วนแบบคาน

การกำหนดชื่อของชิ้นส่วนแผ่นโค้ง จะแบ่งออกเป็น 5 ตำแหน่ง คังแสดงในรูปที่ 2.7 โดย ตัวเลขสามตำแหน่งแรกจะเป็นตัวเลขที่ใช้บอกลำคับของช่วง (span) มีตั้งแต่ 000 - 217 ส่วนตัวเลข ตำแหน่งที่ 4 ถ้าเป็น 1 จะแทนชิ้นส่วนที่อยู่ด้านบนของคาน (top chord) ถ้าเป็น 2 จะแทนชิ้นส่วนที่ อยู่ส่วนล่างของคาน (bottom chord) ถ้าเป็น 3 จะแทนชิ้นส่วนที่ตั้งตรง (vertical chord) ถ้าเป็นเลข 4 จะแทนชิ้นส่วนที่เอียง (diagonal chord) ส่วนตัวเลขสุดท้ายจะเรียงลำดับชิ้นส่วนแผ่นโค้งจากซ้าย มาขวา ดังแสดงในรูปที่ 2.9

กำหนดคุณสมบัติต่างๆ โดยอ้างอิงจากแบบก่อสร้างจริงเป็นหลัก ดังแสดงในรูปที่ 2.10-2.13 ในแบบจำลองโครงสร้างสะพานโดยให้ชิ้นส่วนรับแรงดึง เคเบิล เสาขึง (pylon) ตอม่อ (pier) เป็นชิ้นส่วนแบบคาน และให้พื้นเป็นชิ้นส่วนแบบแผ่นโค้ง รายละเอียดของแต่ละชิ้นส่วนของ โครงสร้างมีดังนี้

- คุณสมบัติของเคเบิล (cable properties)

การระบุตำแหน่งของเคเบิลนั้น จะเริ่มต้นจากเส้นที่ 1-68 เส้นแรกจะอยู่ในช่วงค้านข้างของ สะพานการกำหนดคุณสมบัติของเคเบิลจะระบุขนาดของเส้นผ่าศูนย์กลาง และพื้นที่ของสายเคเบิล กุณสมบัติของเคเบิลมีความสมมาตรกัน ดังนั้นการกำหนดคุณสมบัติจึงกำหนดให้สมมาตรกันดัง แสดงในรูปที่ 2.10

ชื่อหน้าตัด	วัสคุ	รูปร่าง	เส้นผ่านศูนย์กลาง	พื้นที่หน้าตัด
		หน้าตัด	(เมตร)	(ตารางเมตร)
CABLE166	เหล็ก	วงกลม	0.15748	0.01948
CABLE167	เหล็ก	วงกลม	0.15748	0.01948
CABLE168	เหล็ก	วงกลม	0.15748	0.01948
CABLE169	เหล็ก	วงกลม	0.15748	0.01948
CABLE170	เหล็ก	วงกลม	0.15748	0.01948
CABLE171	เหล็ก	วงกลม	0.15748	0.01948
CABLE172A	เหล็ก	วงกลม	0.13096	0.01347
CABLE172B	เหล็ก	วงกลม	0.13096	0.01347
CABLE173A	เหล็ก	วงกลม	0.13096	0.01347
CABLE173B	เหล็ก	วงกลม	0.13096	0.01347
CABLE174A	<mark>เหล็</mark> ก	วงกลม	0.12746	0.01276
CABLE174B	เหล็ก	วงกลม	0.12746	0.01276
CABLE175	เหล็ก	วงกลม	0.11221	0.00989
CABLE176	เหล็ก	วงกลม	0.11221	0.00989
CABLE177A	เหล็ก	วงกลม	0.11221	0.00989
CABLE177B	เหล็ก	วงกลม	0.11221	0.00989
CABLE178	เหล็ก	วงกลม	0.11221	0.00989
CABLE179	เหล็ก	วงกลม	0.15054	0.01780
CABLE180	เหล็ก	วงกลม	0.15054	0.01780
CABLE181	เหล็ก	วงกลม	0.15054	0.01780
CABLE182	เหล็ก	วงกลม	0.15054	0.01780
CABLE183	เหล็ก	วงกลม	0.15054	0.01780
CABLE184	เหล็ก	วงกลม	0.15054	0.01780
CABLE185A	เหล็ก	วงกลม	0.12746	0.01276
CABLE185B	เหล็ก	วงกลม	0.12746	0.01276
CABLE186A	เหล็ก	วงกลม	0.12746	0.01276
CABLE186B	เหล็ก	วงกลม	0.11764	0.01087
CABLE187A	เหล็ก	วงกลม	0.11764	0.01087

ตารางที่ 2.1 การกำหนดคุณสมบัติของเคเบิล

ชื่อหน้าตัด	วัสคุ	รูปร่าง	เส้นผ่านศูนย์กลาง	พื้นที่หน้าตัด
		หน้าตัด	(เมตร)	(ตารางเมตร)
CABLE187B	เหล็ก	วงกลม	0.11764	0.01087
CABLE188	เหล็ก	วงกลม	0.11221	0.00989
CABLE189	เหล็ก	วงกลม	0.11221	0.00989
CABLE190A	เหล็ก	วงกลม	0.11221	0.00989
CABLE190B	เหล็ก	วงกลม	0.11221	0.00989
CABLE191	เหล็ก	วงกลม	0.11221	0.00989

ตารางที่ 2.1 การกำหนดคุณสมบัติของเคเบิล (ต่อ)

- คุณสมบัติของคานขวาง (cross beam properties)

การกำหนดคุณสมบัติของคานขวางของสะพานพระรามเก้า จะแยกออกเป็น 2 ประเภทตาม ลักษณะรูปร่างของหน้าตัด คือ หน้าตัดรูปตัวที (T-section) และหน้าตัดท่อกลม (pipe) ดังรูปที่ 2.11 และคุณสมบัติต่างๆ ของหน้าตัดแสดงในตารางที่ 2.2-2.5

รูปที่ 2.11 ชนิดของหน้าตัดของคานขวาง

หน้าตัดรูปตัวที่ถูกกำหนดที่โครงเฟรมแทบทุกชิ้นส่วนของคานขวาง ยกเว้นส่วนที่เป็น ชิ้นส่วนรับแรงดึงจะมีลักษณะเป็นหน้าตัดท่อกลม ดังแสดงในรูปที่ 2.12-2.15

ร**ูปที่ 2.12** แบบก่อสร้างของคานตามขวางแบบที่ 1

ชื่อหน้าตัด	วัสคุ	รูปร่าง	t ₃	t_2	t_f	t_w	พื้นที่หน้าตัด
		หน้าตัด	(เมตร)	(เมตร)	(เมตร)	(เมตร)	(ตารางเมตร)
G1B1	เหล็ก	ตัวที	0.5	0.2	0.01	0.01	0.0069
G1B2	เหล็ก	ตัวที	0.5	0.3	0.03	0.016	0.01652
G1B3	เหล็ก	ตัวที	0.5	0.3	0.03	0.016	0.01652
G1D1	เหล็ก	ตัวที	0.45	0.2	0.01	0.01	0.0064
G1D2	เหล็ก	ท่อกลม	0.2445			0.008	0.005944
G1D3	เหล็ก	ท่อกลม	0.1683			0.0088	0.00441
G1T1	เหล็ก	ตัวที	0.75	0.2	0.01	0.014	0.01236
G1T2	เหล็ก	ตัวที	1	0.2	0.01	0.014	0.01586
G1T3	เหล็ก	ตัวที	1	0.2	0.012	0.012	0.014256
G1V1	เหล็ก	ตัวที	0.35	0.25	0.014	0.012	0.007532
G1V2	เหล็ก	ตัวที	0.65	0.2	0.012	0.01	0.00878

ตารางที่ 2.2 การกำหนดคุณสมบัติของคานตามขวางแบบที่ 1

ร**ูปที่ 2.13** แบบก่อสร้างของคานตามขวางแบบที่ 2

ชื่อหน้าตัด	วั <mark>สดุ</mark>	ร <mark>ูป</mark> ร่าง	<i>t</i> ₃	<i>t</i> ₂	t_f	t_w	พื้นที่หน้าตัด
		หน้าตัด	(เมตร)	(เมตร)	(เมตร)	(เมตร)	(ตารางเมตร)
G2B1	เหล็ก	ตัวที	0.5	0.2	0.01	0.014	0.00886
G2B2	เหล็ก	ตัวที	0.5	0.3	0.04	0.018	0.02028
G2B3	เหล็ก	ตัวที	0.5	0.3	0.04	0.018	0.02028
G2D1	เหล็ก	ตัวที	0.45	0.2	0.01	0.01	0.0064
G2D2	เหล็ก	ท่อกลม	0.273			0.011	0.009054
G2D3	เหล็ก	ท่อกลม	0.2191			0.0088	0.005814
G2T1	เหล็ก	ตัวที	0.75	0.2	0.01	0.013	0.01162
G2T2	เหล็ก	ตัวที	1	0.2	0.01	0.017	0.01883
G2T3	เหล็ก	ตัวที	919	0.2	0.012	0.012	0.014256
G2V1	เหล็ก	ตัวที	0.35	0.25	0.014	0.012	0.007532
G2V2	เหล็ก	ตัวที	0.625	0.2	0.015	0.011	0.00971

ตารางที่ 2.3 การกำหนดคุณสมบัติของกานตามขวางแบบที่ 2

ร**ูปที่ 2.14** แบบก่อสร้างของคานตามขวางแบบที่ 3

ชื่อหน้าตัด	ว <mark>ั</mark> สคุ	รูปร่าง	<i>t</i> ₃	<i>t</i> ₂	t_{f}	t_w	พื้นที่หน้าตัด
		หน้าตัด	(เมตร)	(เมตร)	(เมตร)	(เมตร)	(ตารางเมตร)
G3B1	เหล็ก	ตัวที	0.5	0.2	0.01	0.012	0.00788
G3B2	เหล็ก	ตัวที	0.5	0.3	0.02	0.014	0.01272
G3B3	เหล็ก	ตัวที	0.5	0.3	0.02	0.014	0.01272
G3D1	เหล็ก	ตัวที	0.45	0.2	0.01	0.01	0.0064
G3D2	เหล็ก	ท่อกลม	0.1937			0.008	0.004667
G3D3	เหล็ก	ท่อกลม	0.1683			0.0071	0.003596
G3T1	เหล็ก	ตัวที	0.75	0.2	0.01	0.013	0.01162
G3T2	เหล็ก	ตัวที	9/1 0	0.2	0.01	0.016	0.01784
G3T3	เหล็ก	ตัวที	1	0.2	0.012	0.012	0.014256
G3V1	เหล็ก	ตัวที	0.35	0.25	0.014	0.012	0.007532
G3V2	เหล็ก	ตัวที	0.625	0.2	0.012	0.01	0.00853

ตารางที่ 2.4 การกำหนดคุณสมบัติของกานตามขวางแบบที่ 3

รูปที่ 2.15 แบบก่อสร้างของคานตามขวางแบบที่ 4

ชื่อหน้าตัด	ว <mark>ัส</mark> ดุ	ร <mark>ูป</mark> ร่าง	<i>t</i> ₃	<i>t</i> ₂	t_{f}	t_w	พื้นที่หน้าตัด
		หน้าตัด	(เมตร)	(เมตร)	(เมตร)	(เมตร)	(ตารางเมตร)
G4B1	เหล็ก	ตัวที	0.5	0.2	0.01	0.015	0.00935
G4B2	เหล็ก	ตัวที	0.5	0.38	0.04	0.02	0.0244
G4B3	เหล็ก	ตัวที	0.5	0.38	0.04	0.02	0.0244
G4D2	เหล็ก	ท่อกลม	0.3239			0.011	0.010813
G4D3	เหล็ก	ท่อกลม	0.2191			0.01	0.006569
G4T1	เหล็ก	ตัวที	0.8	0.25	0.014	0.015	0.01529
G4T2	เหล็ก	ตัวที	9/10	0.25	0.014	0.019	0.022234
G4T3	เหล็ก	ตัวที	1	0.35	0.02	0.016	0.02268
G4V1	เหล็ก	ตัวที	0.3	0.25	0.014	0.012	0.006932
G4V2	เหล็ก	ตัวที	0.625	0.2	0.015	0.011	0.00971

ตารางที่ 2.5 การกำหนดคุณสมบัติของกานตามขวางแบบที่ 4

- คุณสมบัติของแผ่นพื้น (Deck)

จากแบบจากผู้ออกแบบองค์ประกอบของสะพานจะมีวัสดุที่ใช้ทำพื้นถนนเป็นแอสฟัลด์ เพื่อความสะควกในการสร้างแบบจำลองผู้วิจัยได้ทำการแปลงแอสฟัลด์ดังกล่าวให้น้ำหนักและมวล ไปอยู่กับตัวพื้นที่เป็นเหล็ก (ดังแสดงในรูปที่ 2.16) การแปลงน้ำหนักแอสฟัลต์ต่างๆ ทำโดยนำ ความหนาของแอสฟัลต์คูณด้วยน้ำหนักจำเพาะของแอสฟัลต์ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 2.4 กรัมต่อลูกบาศก์ เซนติเมตรหารด้วยน้ำหนักจำเพาะของเหล็ก ซึ่งมีค่าเท่ากับ 7.8 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ผลลัพธ์ ที่ได้เป็นค่าที่แปลงน้ำหนักและมวลของแอสฟัลต์เป็นเหล็กเพื่อที่จะใช้ในการคิดค่าสัมประสิทธิ์ โดยค่าสัมประสิทธิ์ทำการวิเคราะห์ได้จากความหนาของเหล็กเดิมรวมกับความหนาของแอสฟัลต์ที่ แปลงเป็นเหล็กดังที่ได้กล่าวไปแล้วหารด้วยความหนาของเหล็กเดิม ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นค่า สัมประสิทธิ์เท่ากับ 2.368 ที่ใช้ในแบบจำลองสะพานพระรามเก้า

บทที่ 3

การตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลอง

การตรวจสอบความถูกต้องแบบจำลองทางคณิตศาสตร์มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อสร้าง ความเชื่อมั่นในผลการวิเคราะห์ที่ได้จากแบบจำลอง การตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลอง คณิตศาสตร์ของโครงสร้างสะพานพระราม9 จะทำโดยการเปรียบเทียบกับผลของการวิเคราะห์ โครงสร้างจากรายงานการตรวจสภาพปีที่ 10 ของบริษัท AES Group และรายงานการตรวจจัดแรง ตึงในเคเบิลของสะพานพระราม 9 ซึ่งจัดทำโดยบริษัท IMMS จำกัด เมื่อปี พ.ศ. 2547 โดยนำผลการ วิเคราะห์ของทั้งสองบริษัทมาเปรียบเทียบผลกับแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากบทที่ 2

3.1 การตรวจสอบสภาพสมดุลของแรง (static equilibrium)

ในการตรวจสอบสภาพสมดุลนั้น จะคำนวณหาแรงปฏิกิริยาจากแบบจำลองภายใต้น้ำหนัก ของโครงสร้าง ดังแสดงในตารางที่ 3.1 ซึ่งค่าแรงปฏิกิริยาในแนวแกน X และ Y มีค่าเท่ากับ 0 ส่วน แรงปฏิกิริยาในแนวแกน Z กับน้ำหนักของโครงสร้างที่โปรแกรม SAP2000 คำนวณได้คือเท่ากับ 63,805 ตัน

รูปที่ 3.1 ชื่อจุดต่อที่ฐานของโครงสร้างสะพาน

ตำแหน่ง	แรงในแนวแกน X	แรงในแนวแกน Y	แรงในแนวแกน Z
	(ตัน)	(ตัน)	(ตัน)
31500	-791	-4	17,838
41500	791	-3	17,855
51500	0	0	4,963
51501	0	-2	4,205
51502	0	6	4,888
51503	0	5	4,887
51504	0	-2	4,206
51505	0	0	4,963
ผลรวม	0	0	63,805

ตารางที่ 3.1 แรงปฏิกิริยาที่ฐานของแบบจำลอง

จากตารางที่ 3.1 พบว่าเกิดแรงขึ้นในแนวแกน X ขึ้นเนื่องมาจากน้ำหนักของสะพานบริเวณ กลางสะพานมีน้ำหนักมากกว่าด้านข้าง ส่งผลให้เสาขึงถูกดันออกไปด้านข้าง แรงปฏิกิริยาใน แนวแกน X จึงเกิดขึ้นเพื่อพยุงความสมดุลของโครงสร้างไว้ ส่วนแรงที่เกิดขึ้นในแนวแกน Y เกิดขึ้นเนื่องมาจากความคลาดเคลื่อนจากการคำนวณของโปรแกรม SAP2000 โดยผลรวมของแรง ในแนวแกน X และแกน Y มีผลรวมของแรงเท่ากับ 0 ซึ่งตรงกับหลักทฤษฎีสถิตย์ ส่วนผลรวมของ แรงในแนวแกน Z มีค่าเท่ากับน้ำหนักโดยรวมของโครงสร้างทั้งหมด

3.2 การเปรียบเทียบแรงภายในเคเบิลภายใต้น้ำหนักบรรทุก

การหาแรงดึงในเคเบิลที่ผ่านมา มีทั้งการสร้างแบบจำลองในสภาวะน้ำหนักบรรทุก ออกแบบตามมาตรฐาน AASHTO และ DIN ซึ่งประกอบด้วยน้ำหนักคงที่ของโครงสร้างสะพาน (dead load) น้ำหนักบรรทุกกระจายสม่ำเสมอ (lane load) และน้ำหนักบรรทุกเคลื่อนที่ (truck load or moving load) และการตรวจวัดแรงดึงในสายเคเบิล โดยมีรายละเอียดดังนี้

เมื่อปี พ.ศ. 2544 ทีมงานวิศวกรบริษัท AES Group ได้ทำการตรวจวัดในภาคสนามและ วิเคราะห์หาแรงดึงของเคเบิลจาก แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ของโครงสร้างสะพานโดยใช้ โปรแกรม SAP2000 ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ใช้ระเบียบวิธีไฟในต์เอลิเมนต์ในการวิเคราะห์โครงสร้าง ต่อมาทีมงานวิศวกรบริษัท IMMS ได้ทำการวิเคราะห์แรงดึงในสายเคเบิลในสภาวะที่ไม่มี การจราจร หรือการวิเคราะห์ความแรงดึงในเคเบิลภายใต้น้ำหนักบรรทุกตายตัวของโครงสร้าง สะพาน (dead load) เพียงอย่างเดียว ซึ่งผลการวิเคราะห์แรงดึงในสายเคเบิลภายใต้น้ำหนักบรรทุกที่ ไม่มีการจราจรนั้นมีค่าแรงดึงสูงสุดเท่ากับ 842.41 ตัน ซึ่งเกิดขึ้นที่สายเคเบิลเส้นที่ 29 โดยเริ่มนับ สายเคเบิลเส้นแรกจากเสาขึง (pylon) ฝั่งกรุงเทพมหานคร และแรงดึงที่น้อยที่สุดเกิดขึ้นสายเกเบิล เส้นที่ 18 มีค่าเท่ากับ 280.80 ตัน

จากการวิเคราะห์โครงสร้างจากแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ผลการเปรียบเทียบแรงคึงใน เคเบิลภายใต้น้ำหนักบรรทุกตายตัวของโครงสร้างสะพาน (dead load) ของโครงสร้างสะพานจาก แบบศึกษาทางคณิตศาสตร์กับผลจากการตรวจวัดในภาคสนามของบริษัท AES Group และ ผลการ วิเคราะห์ของบริษัท IMMS ได้ผลดังแส<mark>ดงในตา</mark>รางที่ 3.2 และในรูปที่ 3.2

ร**ูปที่ 3.2** การเปรียบเทียบแรงคึงในเคเบิลแต่ละเส้นจากผลการตรวจวัคภาคสนามของ AES แบบจำลองของ IMMS และการศึกษานี้ (AES, 2544 และ IMMS, 2547)

จากรูปที่ 3.2 พบว่าแบบจำลองในงานวิจัยนี้มีลักษณะคล้ายกับแบบจำลองของบริษัท IMMS โดยแรงในเคเบิลของงานวิจัยนี้จะมีค่าน้อยกว่า ของบริษัท IMMS อยู่เล็กน้อยเนื่องจากการ สร้างแบบจำลองของผู้วิจัยจะพิจารณาน้ำหนักบรรทุกตายตัวรวมกับพื้นที่เป็นแอสฟัสต์เท่านั้น แต่ เมื่อเทียบกับผลจากการตรวจวัคโดยบริษัท AES พบว่าแรงคึงในเกเบิลยังมีความแตกต่างกันบริเวณ กลางสะพานและริมทั้งสองข้างจากข้อสรุปเบื้องต้นคือสะพานน่าจะมีการปรับความเครียดภายใน เคเบิลเพื่อลดการตกท้องช้าง จึงทำให้แรงที่ได้แตกต่างกันออกไป

	ťť.	รงดึงในเคเบิล	า (ตัน)		11	แรงดึงในเคเบิล (ตัน)		
ถำดับ	ตรวจวัด	แบบจำลอง	แบบจำลอง	ถำดับ	ตรวจวัด	แบบจำลอง	แบบจำลอง	
เคเบิล	ของ AES	ของ IMMS	ในงานวิจัยนี้	เคเบิล	ของ AES	ของ IMMS	ในงานวิจัยนี้	
1	967	820	809	35	813	659	602	
2	921	822	802	36	798	709	657	
3	917	826	801	37	831	752	705	
4	927	832	806	38	803	788	746	
5	915	836	817	39	772	818	781	
6	855	837	825	40	725	842	811	
7	585	<mark>58</mark> 6	572	41	520	632	600	
8	580	5 <mark>8</mark> 7	570	42	580	642	613	
9	592	<mark>590</mark>	567	43	581	647	622	
10	571	59 <mark>3</mark>	566	44	502	541	535	
11	521	564	537	45	496	536	535	
12	513	568	539	46	478	526	531	
13	399	432	421	47	446	464	476	
14	382	424	414	48	407	440	464	
15	404	408	393	49	410	404	446	
16	371	381	361	50	412	354	422	
17	382	342	320	51	400	281	387	
18	460	281	389	52	429	342	319	
19	412	354	423	53	433	381	361	
20	406	404	447	54	462	408	393	
21	442	440	464	55	461	424	414	
22	419	464	476	56	440	432	420	
23	454	526	531	57	554	568	539	
24	478	536	535	58	575	564	536	
25	533	541	535	59	581	539	566	

ตารางที่ 3.2 แรงดึงของเคเบิลภายใต้น้ำหนักบรรทุกตายตัว

	11,	รงดึงในเคเบิล	า (ตัน)		113	รงดึงในเคเบิล	เ (ตัน)
ถำดับ	ตรวจวัด	แบบจำลอง	แบบจำลอง	ถำดับ	ตรวจวัด	แบบจำลอง	แบบจำลอง
เคเบิล	ของ AES	ของ IMMS	ในงานวิจัยนี้	เคเบิล	ของ AES	ของ IMMS	ในงานวิจัยนี้
26	569	647	622	60	581	590	567
27	552	642	613	61	605	587	570
28	520	632	600	62	585	586	572
29	725	842	811	63	874	837	825
30	796	818	781	64	894	836	817
31	803	788	746	65	882	832	806
32	831	752	705	66	826	826	801
33	856	709	657	67	896	822	802
34	844	659	601	68	940	820	809

ตารางที่ 3.2 แรงคึงของเคเบิลภายใต้น้ำหนักบรรทุกตายตัว (ต่อ)

3.3 การเปรียบเทียบคุณสมบัติทางพลศาสตร์

วิธีหนึ่งซึ่งเป็นที่นิยมในการตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ได้แก่ การเปรียบเทียบคุณสมบัติบางประการทางพลศาสตร์ เช่น คาบธรรมชาติ รูปร่างของโหมด เป็นค้น เมื่อเดือน มิถุนายนปี พ.ศ. 2544 ทีมวิศวกรของบริษัท AES Group ได้ทำการตรวจวัดการสั่นไหว ของสะพานพระรามเก้าโดยติดตั้งเครื่องมือวัดความเร่งจำนวน 7 ตัวที่พื้นและเสาขึงของสะพาน แล้วได้ทำการวัดการสั่นไหวของโครงสร้างสะพานในแต่ละหน้าตัด โดยเก็บข้อมูลนาน 1 ชั่วโมง เมื่อได้ชุดข้อมูลการสั่นไหวของโครงสร้างสะพาน แล้วได้ทำการประเมินค่าคาบธรรมชาติของ โครงสร้างด้วยวิธี PSD (power spectral density analysis) ค่าคาบธรรมชาติของโครงสร้างสะพานที่ ยาวที่สุด 7 อันดับแรก ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3.3 โดยมีรูปร่างของโหมดดังในรูปที่ 3.3

จากผลการตรวจวัดกวามถี่ธรรมชาติของโครงสร้างสะพาน 7 โหมดแรกในตารางที่ 3.3 พบว่าเป็นโหมดการเกลื่อนที่ในดิ่ง 2 โหมด การเกลื่อนที่ตามขวาง 4 โหมด และการบิด 1 โหมด เมื่อเปรียบเทียบผลการวิเกราะห์ที่ได้จากแบบจำลองในการศึกษานี้กับผลการตรวจวัดของบริษัท AES และผลการวิเกราะห์โดยทีมงานวิศวกรบริษัท IMMS มาเปรียบเทียบกันพบว่ามีค่าใกล้เคียงกัน โดยแบบจำลองในงานวิจัยนี้มีค่าคาบธรรมชาติน้อยกว่าผลการตรวจวัดของบริษัท AES ยกเว้นใน รูปร่างของโหมดที่ 6

ถำดับ					คาบร	ธรรมชาติ (วินาร์	ก ี)
รูปร่าง	ตำแหน่ง				ແນນ		ร้อยละความ
ของ	การ			ตรวจวัด	จำลอง	แบบจำลอง	คลาดเคลื่อน
โหมด	เคลื่อนที่	ลักษณะ	การเคลื่อนที่	AES	IMMS	ในงานวิจัยนี้	(AES เป็นฐาน)
1	แผ่นพื้น	แนว <mark>ดิ่ง</mark>	สมมาตร	3.13	3.03	2.86	-8.63
2	หอกอย	ด้านข้ <mark>า</mark> ง	สมมาตร	2.86	2.7	2.75	-3.85
3	หอกอย	ด้า <mark>นข้าง</mark>	ปฏิสมมาตร	2.86	2.7	2.73	-4.55
4	แผ่นพื้น	ด้ำนข้าง	สมมาตร	2.50	2.22	2.43	-2.80
5	แผ่นพื้น	แนวดิ่ง	ปฏิสมมาตร	2.08	2.05	1.97	-5.29
6	แผ่นพื้น	บ <mark>ิ</mark> ด	สมมาตร	1.49	1.45	1.82	22.15
7	แผ่นพื้น	ด้านข้าง	สมมาตร	1.47	1.43	1.34	-8.84

ตารางที่ 3.3 คาบธรรมชาติ (natural period) ของโครงสร้างสะพานพระราม 9

(ก) รูปร่างของโหมดที่ 1

รูปที่ 3.3 การเคลื่อนตัวของสะพานในแต่ละรูปร่างของโหมด

TOP VIEW

(ค) รูปร่างของโหมดที่ 3

ร**ูปที่ 3.3(ต่อ)** การเกลื่อนตัวของสะพานในแต่ละรูปร่างของโหมด

TOP VIEW

(จ) รูปร่างของโหมดที่ 5

ร**ูปที่ 3.3(ต่อ)** การเคลื่อนตัวของสะพานในแต่ละรูปร่างของโหมด

(ช) รูปร่างของโหมคที่ 7

ร**ูปที่ 3.3(ต่อ)** การเคลื่อนตัวของสะพานในแต่ละรูปร่างของโหมด

3.4 การเปรียบเทียบค่าความเครียดในชิ้นส่วนรับแรงดึง

การตรวจสอบความถูกต้องของการคำนวณหาแรงภายในของชิ้นส่วนรับแรงคึง จากการ วิเคราะห์โดยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ โดยการเปรียบเทียบกับผลการตรวจวัดค่าความเครียดที่ เกิดขึ้น โดยทำการตรวจวัดชิ้นส่วนรับแรงคึงที่ตำแหน่ง 32 BDE ซึ่งอยู่ห่างจากกลางสะพานมา ทางด้านกรุงเทพฯ 28.8 เมตร แสดงดังรูปที่ 3.4 โดยจะติดมาตรวัดความเครียด (strain gauge) บน ชิ้นส่วนรับแรงคึงเพื่อหาค่าความเครียดที่เกิดขึ้นจากน้ำหนักรถบรรทุกหนัก 45 ตัน วิ่งด้วยความเร็ว คงที่ในช่องกลางของสะพาน แล้วดำเนินการเก็บข้อมูล

รูปที่ 3.4 ตำแหน่งของชิ้นส่วนที่ทำการวิเคราะห์หาแรงภายใน

ในการวิเคราะห์หาค่าความเครียดของชิ้นส่วนรับแรงดึงเนื่องจากน้ำหนักรถบรรทุก เคลื่อนที่ดังรูปที่ 3.5 นั้นจำเป็นต้องนำหลักการของเส้นอิทธิพล (influence line) มาประยุกต์ใช้ การ หาเส้นอิทธิพลของชิ้นส่วนรับแรงดึง จะทำโดยจำลองน้ำหนักบรรทุก 1 กิโลกรัม กระทำที่จุดต่อที่ 1 (ดังรูปที่ 3.6) เคลื่อนที่จากคานตัวแรกไปจนถึงคานตัวสุดท้ายแล้วคำนวณหาแรงในชิ้นส่วนรับ แรงดึงจากนั้นนำมาเขียนกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของน้ำหนักบรรทุกกับแรงที่ เกิดขึ้นในชิ้นส่วนดังแสดงในรูปที่ 3.7 จะได้เส้นอิทธิพลของน้ำหนักบรรทุกที่เคลื่อนที่ผ่านจุดต่อที่ 1 จากนั้นทำในทำนองเดียวกัน แต่เปลี่ยนน้ำหนักบรรทุกที่เคลื่อนที่ผ่านจุดต่อที่ 1 เป็นจุดต่อที่ 2 และ 4 จะได้เส้นอิทธิพลของจุดต่อที่ 2 และ 4 ดังแสดงในรูปที่ 3.8 และ 3.9

ร**ูปที่ 3.7** เส้นอิทธิพ<mark>ลของแรงในชิ้นส่วนรับแรงคึง 32BDE เนื่องจากน้ำหนักรถบรรทุกแรง</mark> กระทำตามแ<mark>นวจุดต่อที่ 1</mark>

รูปที่ 3.8 เส้นอิทธิพลของแรงส่วนรับแรงคึงเนื่องจากน้ำหนักรถบรรทุกกระทำแนวจุคต่อที่ 2

รูปที่ 3.9 เส้นอิทธิพลของแรงส่วนรับแรงคึงเนื่องจากน้ำหนักรถบรรทุกกระทำแนวจุคต่อที่ 4

จากเส้นอิทธิพลของชิ้นส่วนรับแรงดึงของจุดต่อทั้งสาม มีค่าแฟคเตอร์ของแรงเมื่อมีแรง กระทำผ่านจุดต่อหรือตำแหน่งของคาน แต่น้ำหนักรถบรรทุกวิ่งอยู่ช่องกลางของสะพาน จำเป็นต้องกระจายแรงเนื่องจากรถบรรทุกให้กระทำที่จุดต่อโดยใช้โปรแกรม SAP2000 จากรูปที่ 3.10 แสดงตัวอย่างการกระจายน้ำหนักรถบรรทุกให้กระทำที่จุดต่อหรือตำแหน่งของคานในแนว ตามยาวของสะพาน ตามระยะห่างระหว่างเพลาและรูปที่ 3.11 แสดงตัวอย่างการกระจายน้ำหนัก บรรทุกตามขวางของสะพานตามตำแหน่งช่องจราจร

รูปที่ 3.10 การกระจายน้ำหนักรถบรรทุกเข้าสู่จุดต่อตามยาวของสะพาน โดยใช้โปรแกรม SAP2000

ร**ูปที่ 3.11** การกระจายน้ำหนักรถบรรทุกเข้าสู่จุดต่อตามขวางของสะพานโดยใช้ โปรแกรม SAP2000

เมื่อได้แรงที่กระทำต่อจุดต่อแล้ว ทำการวิเคราะห์หาความเครียด (strain) ที่เกิดขึ้นเทียบกับ เวลาที่รถบรรทุกวิ่งผ่านสะพาน โดยกำหนดให้กวามเร็วของรถบรรทุกมีความเร็วคงที่ 20 กิโลเมตร ต่อชั่วโมง และวิ่งอยู่ช่องกลางของแนวถนน โดยการกำหนดแบบจำลองจุดสูนย์ถ่วงของรถบรรทุก อยู่ห่างจากจุดต่อที่ 4 เท่ากับ 6.85 เมตรดังรูป จากนั้นจึงนำความเครียดที่ได้จากแบบจำลองมา เปรียบเทียบกับความเครียดที่ได้จากการเก็บข้อมูล โดยการติดมาตรวัดความเครียด (strain gauge) แล้วข้อมูลที่ได้มาเขียนกราฟดังรูปที่แสดงในรูปที่ 3.12 พบว่าจุดสูงสุดของค่าความเครียดของผลที่ ได้จากการตรวจวัดในภาคสนามเท่ากับ 25.10 µɛ และค่าค่าความเครียดสูงสุดของแบบจำลอง เท่ากับ 23.53 µɛ โดยผลที่ได้มีความใกล้เคียงกัน แต่ความกว้างของกราฟทั้งสองเส้นมีความ แตกต่างกันอยู่ จึงทำการปรับความเร็วของรถบรรทุกเป็น 40 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ปรากฏว่า จุดสูงสุดและกวามกว้างของกราฟที่ได้สอดคล้องกันมากขึ้น ดังแสดงในรูปที่ 3.13

ร**ูปที่ 3.12** การเปรียบเทียบค่าความเครียดในชิ้นส่วนรับแรงดึงที่ตำแหน่ง 32 BDE (กำหนด ความเร็วรถบรรทุกเท่ากับ 20 กิโลเมตรต่อชั่วโมง)

ร**ูปที่ 3.13** การเปรียบเทียบค่าความเครียดในชิ้นส่วนรับแรงดึงที่ตำแหน่ง 32 BDE (กำหนด ความเร็วรถบรรทุกเท่ากับ 40 กิโลเมตรต่อชั่วโมง)

บทที่ 4

การปรับแก้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์

หลังจากการตรวจสอบแบบจำลองทางคณิตศาสตร์พบว่าคาบธรรมชาติของแบบจำลองใน การศึกษานี้ยังมีความแตกต่างกับค่าที่ได้จากการตรวจวัดจริงและจากแบบจำลองของ AES Group และ บริษัท IMMS จึงได้ทำการปรับแก้โดยอาศัยหลักความเป็นจริงที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น ในความ เป็นจริงสะพานพระรามเก้าอาจมีการซ่อมแซมพื้นถนนไปบ้างบางส่วนส่งผลให้แอสฟัลต์มีน้ำหนัก และมวลมีค่าเพิ่มขึ้นดังนั้นส่งผลให้สัมประสิทธิ์ตัวคูณมีค่ามากขึ้นตามไปด้วย หรือไม่ว่าจะเป็นการ ใส่ก่าความเครียดในสายเคเบิล ในตามความเป็นจริงแล้วการก่อสร้างก็ต้องมีใส่แรงในสายเคเบิลอยู่ แล้วเพื่อลดการตกท้องช้าง เป็นต้น

4.1 ความไวของแรงในชิ้นส่วนต่างๆต่อจากการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติโครงสร้างสะพานพระรามเก้า

เพื่อตรวจสอบผลกระทบของการปรับเปลี่ยนคุณสมบัติของชิ้นส่วนโครงสร้างต่อคุณสมบัติ และพฤติกรรมของสะพานจึงต้องศึกษาความไวของคุณสมบัติต่างๆของสะพานต่อการเปลี่ยนแปลง คุณสมบัติของชิ้นส่วนโครงสร้างของสะพานพระรามเก้า โดยการปรับแก้จะต้องไม่ส่งผลกระทบกับ ส่วนอื่นๆมากนักยกเว้นแต่ส่วนที่ผู้วิจัยต้องการ โดยแบ่งหัวข้อการศึกษาความไวเป็นหัวข้อต่างๆดังนี้

4.1.1 สัมประสิทธิ์ตัวคูณน้ำหนักและมวลของพื้น

จากในบทที่ 2 คุณสมบัติของแผ่นพื้นได้กล่าวถึงหน้าตัดแปลงไปแล้ว ผู้วิจัยได้ลองปรับ สัมประสิทธิ์ดังกล่าวให้มีค่าต่างๆ ดังแสดงในตารางที่ 4.1 การเพิ่มสัมประสิทธิ์นี้จะปรับเพื่อให้ได้ กาบธรรมชาติใกล้เคียงกับผลจากการตรวจวัดในภาคสนามของบริษัท AES เป็นหลัก โดยการปรับ ก่าสัมประสิทธิ์ตัวคูณน้ำหนักและมวลของพื้นนี้จะเพิ่มในลักษณะของแอสฟัลต์ให้หนาขึ้นทีละ 1 เซนติเมตร การแปลงนี้จะใช้ค่าน้ำหนักจำเพาะของแอสฟัลต์เท่ากับ 2.4 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร และน้ำหนักจำเพาะของเหล็กเท่ากับ 7.8 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร จากรูปที่ 4.1 หลักการแปลงที่ ใช้คือนำความหนาที่เพิ่มขึ้นรวมกับความหนาเดิมแล้วคูณด้วยน้ำหนักจำเพาะของแอสฟัลต์แล้วหาร ด้วยน้ำหนักจำเพาะของเหล็กจากนั้นความหนาที่ได้ไปบวกกับความหนาของเหล็กแล้วหารด้วย กวามหนาของเหล็ก ก่าสุดท้ายที่ได้จะเป็นก่าสัมประสิทธิ์ตัวคูณ

รูปที่ 4.1 การปรับสัมประสิทธิ์ตัวคูณน้ำหนักและมวลของพื้น

		ร้อยละ โคย			คาบธร	รรมชาติ	(วินาที)		
ชนิดของ		เทียบกับ				โหมดที			
แบบจำลอ	สัมประสิทธิ์	ก่อน							
٩	ตัวค <mark>ูณ</mark>	ปรับแก้	1	2	3	4	5	6	7
			2.8						
Original	2.368	100.00	6	2.75	2.73	2.43	1.97	1.82	1.34
			2.9						
9cm	2.538	105.93	3	2.76	2.73	2.48	2.02	1.87	1.37
			3.0						
10cm	2.709	114.41	0	2.76	2.73	2.53	2.06	1.93	1.40
			3.0						
11cm	2.88	127.12	6	2.78	2.73	2.58	2.11	1.98	1.44
			3.1						
12cm	3.051	129.66	3	2.79	2.73	2.61	2.15	2.03	1.45
			3.1						
AES	ырги		3	2.86	2.86	2.50	2.08	1.49	1.47

ตารางที่ 4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสัมประสิทธิ์กับคาบธรรมชาติ

จากการสังเกตพบว่าก่อนปรับแก้มวลและน้ำหนักของแผ่นพื้นคาบธรรมชาติของ แบบจำลองสะพานพระรามเก้ามีค่าน้อยกว่าเมื่อเทียบกับผลจากการตรวจวัดจริงในภาคสนามของ บริษัท AES หลังการปรับแก้ทำให้น้ำหนักและมวลของแผ่นพื้นเพิ่มสูงขึ้นส่งผลให้คาบธรรมชาติ ในรูปร่างของโหมดที่แผ่นพื้นเกิดการเคลื่อนที่เป็นหลักมีคาบธรรมชาติเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ส่วน ในรูปร่างของโหมดที่แสาขึงเคลื่อนที่เป็นหลักคาบธรรมชาติมีค่าเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย

ชนิดของ	สับประสิทธิ์	ร้อยละ โคย เทียบกับ ก่อน	_{ไดย} ร้อยละความต่างคาบธรรมชาติจากแบบจำลองที่ปรับแก้แล้วต่อ กับ การตรวจวัดในภาคสนามของ AES โหมดที่							
แบบจำลอง	ตัวคูณ	ปรับแก้	1	2	3	4	5	6	7	
Original	2.368	100	-8.63	-3.85	-4.55	-2.80	-5.29	22.15	-8.84	
9cm	2.538	105.93	-6.39	-3.50	-4.55	-0.80	-2.88	25.50	-6.80	
10cm	2.709	114.41	-4.15	-3.50	-4.55	1.20	-0.96	29.53	-4.76	
11cm	2.88	127.12	-2.24	-2.80	-4.55	3.20	1.44	32.89	-2.04	
12cm	3.051	129.66	0.00	-2.45	-4.55	4.40	3.37	36.24	-1.36	
AES	- /		3.13	2.86	2.86	2.50	2.08	1.49	1.47	

ตารางที่ 4.2 ร้อยละความต่างคาบธรรมชาติจากแบบจำลองที่ปรับแก้แล้วต่อการตรวจวัคใน ภากสนามของ AES โดยใช้ผลการตรวจวัคของ ASE เป็นฐาน

จากตารางที่ 4.1 และตารางที่ 4.2 พบว่าหากเปลี่ยนสัมประสิทธิ์เป็น 2.709 คาบธรรมชาติ ที่ได้ก็มีความใกล้เคียงกับผลการตรวจวัดของบริษัท AES โดยมีร้อยละความต่างไม่เกิน 4.76 ในทุก รูปร่างของโหมดยกเว้นในโหมดที่ 6 หากเปรียบสัมประสิทธิ์ที่เพิ่มขึ้นมาเป็นแอสฟัลต์พบว่า เสมือนมีแอสฟัลต์หนาเพิ่มขึ้น 2 เซนติเมตร จากเดิม 8 เซนติเมตรเป็น 10 เซนติเมตร จากการ สันนิษฐานว่าหากมีการซ่อมบำรุงพื้นผิวสะพานอาจจะทำให้เกิดความหนามากขึ้นได้ ผู้ทำงานวิจัย จึงเลือกแบบจำลองที่เปลี่ยนก่าสัมประสิทธิ์เป็น 2.709 ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ในบทที่ 5 ต่อไป

4.1.2 การปรับคุณสมบัติของจุดต่อและการปรับแรงดึงในเคเบิล

การปรับคุณสมบัติจุดต่อในงานวิจัยนี้จะศึกษาในส่วนการเปลี่ยนแปลงจุดต่อจากแบบ ยึดแน่นเป็นแบบจุดหมุนเกเบิล ชิ้นส่วนรับแรงคึง แบบจำลองที่ใช้จะใช้แบบจำลองที่ไม่ได้มีการ ปรับสัมประสิทธิ์ตัวดูณของพื้น โดยการศึกษานี้จะดูความสัมพันธ์ของการปรับคุณสมบัติกับคาบ ธรรมชาติ แรงในเกเบิล แรงในชิ้นส่วนรับแรงคึง และแรงที่จุดรองรับ

การปรับแรงดึงในเคเบิลจะทำการปรับเพื่อให้แรงดึงในเคเบิลมีค่าสอดคล้องกับค่าที่วัดได้ จริงจากภาคสนามของ AES กล่าวคือการปรับแรงดึงนี้จะทำเพื่อให้แรงในเคเบิลมีความใกล้เคียงกับ สภาพที่เกิดขึ้นจริงแล้วจะส่งผลอย่างไรกับคุณสมบัติทางพลศาสตร์หรือแรงในเคเบิล แรงใน ชิ้นส่วนรับแรงดึง และแรงที่จุดรองรับ โดยจากการเปรียบเทียบเบื้องต้นพบว่าแรงดึงในเคเบิลมี กวามใกล้เคียงกันกับแบบจำลองของบริษัท IMMS แต่ต่างกันกับผลจากการตรวจวัดในสนามของ บริษัท AES ในบริเวณกึ่งกลางของสะพาน ซึ่งจากข้อสันนิษฐานว่าอาจจะเป็นผลเนื่องจากการ ไม่ กำนึงถึงผลของกวามเครียดในระหว่างการก่อสร้างจริง ดังนั้นจึงได้ทำการปรับแก้แบบจำลอง โดย เพิ่มถ่าความเครียดซึ่งก่าความเครียดที่เพิ่มเข้ามานี้ได้มาจากการกำนวณหาแรงส่วนต่างระหว่าง แบบจำลองกับก่าที่ได้จากการตรวจวัดในภาคสนามของบริษัท AES (จากตารางที่ 3.2) นำแรงส่วน ต่างที่ได้มาวิเคราะห์เป็นก่าความเครียดส่วนต่าง จากนั้นวิเกราะห์แรงในเคเบิลใหม่อีกกรั้งโดยเพิ่ม กำลางที่ได้มาวิเคราะห์เป็นก่าความเครียดส่วนต่าง จากนั้นวิเกราะห์แรงในเดเบิลใหม่อีกกรั้งโดยเพิ่ม ก่าดวามเครียดจังกล่าว พบว่าผลที่ได้จากการวิเอราะห์ก็ยังมีแรงส่วนต่างอยู่บ้างแต่น้อยลงกว่าครั้ง ก่อน จึงได้ทำการวิเคราะห์หากวามเครียดส่วนต่างทำแบบเดิมซ้ำๆ จนทำให้แรงดึงในเกเบิลของ แบบจำลองกับแรงดึงในเคเบิลจากการตรวจวัดในภาคสนามองงาริษัก AES มีความใกล้เคียงกัน

					คาบธร	รรมชาติ (วินาที)	
ตำแห การ ถำคับ เคลื่อ	ตำแหน่ง การ เคลื่อนที่	ลักษณะ	ะการเคลื่อนที่	ก่อน ปรับแก้	จุคหมุน ที่ปลาย เคเบิล	จุคหมุนที่ ปลายชิ้นส่วน รับแรงคึง	ปรับแรง คึงใน เกเบิถ
1	แผ่นพื้น	แนวดิ่ง	สมมาตร	2.86	2.86	2.86	2.86
2	เสาขึง	ด้านข้าง	สมมาตร	2.75	2.75	2.75	2.75
3	เสาขึง	ด้านข้าง	ปฏิสมมาตร	2.73	2.73	2.73	2.73
4	แผ่นพื้น	ด้านข้าง	สมมาตร	2.43	2.43	2.43	2.43
5	แผ่นพื้น	แนวดิ่ง	ปฏิสมมาตร	1.97	1.97	1.97	1.97
6	แผ่นพื้น	บิค	สมมาตร	1.82	1.82	1.82	1.82
7	แผ่นพื้น	แนวดิ่ง	สมมาตร	1.34	1.34	1.34	1.34

ตารางที่ 4.3 คาบธรรมชาติที่ได้ก่อนและหลังจากการปรับกุณสมบัติของจุดต่อและแรงคึง ในเกเบิล

จากตารางที่ 4.3 การเปลี่ยนจุดต่อจากแบบยึดแน่นเป็นจุดแบบหมุนเคเบิลและชิ้นส่วนรับ แรงคึงรวมทั้งการปรับแรงคึงในเคเบิล ไม่ส่งผลกระทบทางด้านคุณสมบัติทางพลศาสตร์กับ แบบจำลองเนื่องมาจากการปรับดังกล่าวไม่ส่งผลถึงก่าสตีฟเนสของโครงสร้างในรูปร่างของโหมด ที่เกิดขึ้นในโหมดแรกๆที่ผู้วิจัยพิจารณา คาบธรรมชาติในรูปร่างของโหมดแรกจึงไม่เกิดการ เปลี่ยนแปลงคังที่ได้แสดงในตารางที่ 4.3 ทั้งนี้แบบจำลองที่ใช้ไม่ได้พิจารณาความไม่เชิงเส้นแบบ เรขาคณิต (geometric nonlinearity)

แรงในเคเบิลเป็นแรงที่สำคัญส่วนหนึ่งของสะพานพระรามเก้าเพราะเคเบิลเป็นชิ้นส่วน หลักของสะพานซึ่งทำหน้าที่รับน้ำหนักของโครงสร้างหลักของสะพาน การปรับคุณสมบัติของจุค ต่อ และแรงคึงในเกเบิลส่งผลคังรูปที่ 4.2

รูปที่ 4.2 การเปรียบเทียบแรงในเคเบิลที่มีการปรับคุณสมบัติของจุคต่อและปรับแรงคึงในเคเบิล

จากรูปที่ 4.2 พบว่าการปรับกุณสมบัติของจุดค่อของเกเบิลและชิ้นส่วนรับแรงคึงไม่ส่งผล ต่อแรงในเกเบิล ส่วนการปรับแรงคึงเพื่อให้สอดกล้องกับบริษัท AES ส่งผลให้แรงคึงในเกเบิลมี กวามสอดกล้องกับผลที่ได้จากการตรวจวัดในภากสนามมากขึ้น

จุฬาลงกรณมหาวทยาลย

แรงในชิ้นส่วนรับแรงคึงเป็นแรงที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งของสะพานพระรามเก้าเนื่องมาจาก ในการสำรวจพบว่าในสะพานพระรามเก้าเกิดการชำรุดขึ้นในชิ้นส่วนรับแรงคึง การวิเคราะห์ เปรียบแรงในส่วนนี้จึงเป็นชิ้นส่วนที่สำคัญแก่การศึกษา

รูปที่ 4.3 แรงในชิ้นส่วนรับแรงคึงที่มีการปรับคุณสมบัติของจุคต่อ

จากรูปที่ 4.3 พบว่าการปรับอุณสมบัติของจุดต่อของเคเบิลและชิ้นส่วนรับแรงดึง ไม่ส่งผล ต่อแรงในชิ้นส่วนรับแรงดึงมากนัก แต่การปรับแรงดึงในเคเบิลนั้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแรง ในชิ้นส่วนรับแรงดึง โดยการวิเคราะห์พบว่าบริเวณที่แรงในชิ้นส่วนรับแรงดึงที่เพิ่มขึ้นเกิดมาจาก การปรับแรงดึงในเคเบิลให้มีก่ามากขึ้น และบริเวณที่แรงในชิ้นส่วนรับแรงดึงที่ลดลงเกิดจากการที่ ปรับแรงดึงในเคเบิลให้ลดลง แรงปฏิกิริยาที่จุครองรับในแนวแกน Z เป็นแรงที่สามารถดูการถ่ายน้ำหนักของโครงสร้าง ได้ กล่าวคือส่วนใคที่มีแรงที่จุครองรับมาก แรงที่ถ่ายค่อกันมาย่อมมีมาก คังนั้นชิ้นส่วนที่อยู่บริเวณ นั้นๆก็จะแรงมากตามไปด้วย

	ก่อนปรับแก้ แบบจำลอง	ปลคโมเมนต์ใน เคเบิล	ปลคโมเมนต์ใน ชิ้นส่วนรับแรงคึง	ปรับแรงคึงใน เกเบิถ
ตำแหน่ง	(ตัน)	(ตัน)	(ตัน)	(ตัน)
31500	4963	4988	4963	4867
41500	4205	4190	4205	4150
51500	4888	4866	4888	5035
51501	17838	17850	17838	17860
51502	17855	17866	17855	17849
51503	4887	4866	4887	4920
51504	4206	4191	4206	4218
51505	4963	4988	4963	4905
ผลรวม	63805	63805	63805	63805

ตารางที่ 4.4 แรงปฏิกิริยาที่ได้ก่อนและหลังจากการปรับคุณสมบัติของจุดต่อและแรงคึงใน เกเบิล

แต่การปรับแบบจำลองนี้แรงปฏิกิริยาที่จุดรองรับกลับมีก่าไม่ต่างไปจากเดิมมากนัก ดัง ตารางที่ 4.4 แสดงว่าชิ้นส่วนต่างๆก็มีแรงไม่ต่างไปจากเดิมมากนัก

4.2 การเปรียบเทียบแรงภายในเคเบิลภายใต้น้ำหนักบรรทุกหลังจากการปรับแก้แบบจำลอง

จากการศึกษาความไวของแรงในชิ้นส่วนค่างๆค่อจากการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติ โครงสร้างสะพานพระรามเก้าพบว่าการปรับสัมประสิทธิ์ตัวดูณของพื้นและการปรับแรงคึงทำให้ คุณสมบัติทางพลศาสตร์และแรงคึงในเคเบิลมีความใกล้เคียงกับผลที่ได้จากการตรวจวัดใน ภาคสนามของบริษัท AES มากยิ่งขึ้นผู้ทำงานวิจัยทำการปรับแบบจำลองโดยปรับให้สัมประสิทธิ์ ตัวดูณพื้นมีก่าเท่ากับ 2.709 และทำการปรับแรงคึงใหม่อีกครั้งเพื่อให้เท่ากับของผลที่ตรวจวัดได้ใน ภาคสนามของบริษัท AES โดยการปรับแรงคึงจะทำการปรับหลายครั้งขึ้นเพื่อให้ได้แรงคึงที่ ใกล้เคียงกับผลที่ตรวจวัดได้ในภาคสนามของบริษัท AES มากที่สุด จากนั้นจึงทำการตรวจสอบ กวามถูกต้องอีกครั้ง ก่าความเครียดที่ใช้ในการปรับแก้แบบจำลองแสดงในตารางที่ 4.5

ลำคับ	ความเครียค	ลำดับ	ความเครียด	ลำดับ	ความเครียด	ลำคับ	ความเครียด
เคเบิล	(με)	เคเบิล	(με)	เคเบิล	(µE)	เคเบิล	(µE)
1.00	-101.26	18.00	-298.59	35.00	-447.82	52.00	113.07
2.00	-83.37	19.00	-207.63	36.00	-183.86	53.00	88.83
3.00	-68.39	20.00	-261.72	37.00	-173.68	54.00	64.37
4.00	-56.71	21.00	-249.28	38.00	41.06	55.00	43.37
5.00	-48.80	22.00	-297.83	39.00	228.80	56.00	26.85
6.00	-44.37	23.00	-324.13	40.00	291.57	57.00	14.18
7.00	-45.03	24.00	-307.88	41.00	-85.97	58.00	5.01
8.00	-48.53	25.00	-259.82	42.00	-176.97	59.00	0.14
9.00	-54.39	26.00	-236.80	43.00	-250.22	60.00	-3.73
10.00	-59.54	27.00	-136.25	44.00	-287.36	61.00	-8.18
11.00	-63.26	28.00	-67.11	45.00	-309.00	62.00	-11.86
12.00	-64.21	29.00	321.16	46.00	-306.67	63.00	-19.93
13.00	-59.67	30.00	163.80	47.00	-274.11	64.00	-31.72
14.00	-52.20	31.00	76.05	48.00	-305.76	65.00	-46.38
15.00	-45.04	32.00	-139.41	49.00	-274.17	66.00	-61.08
16.00	-31.63	33.00	-393.27	50.00	-230.68	67.00	-79.25
17.00	379.66	34.00	-549.96	51.00	-185.17	68.00	-96.85

ตารางที่ 4.5 ค่าที่ใช้ในการใส่ค่าความเครียดในเคเบิลหลังการปรับแก้

เมื่อเพิ่มก่ากวามเกรียดและทำการเปรียบเทียบแรงคึงในเกเบิลใหม่พบว่ามีกวามใกล้เกียง กับผลที่ได้จากการตรวจวัดของบริษัท AES Group. มากขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 4.6 และรูปที่ 4.3

	ı	เรงคึงในเค	เบิล (ตัน)			แรงคึงในเห	าเบิล (ตัน)	1
ลำคับ ของ เคเบิล	ผลการ ตรวจ วัดของ AES	แบบ จำลอง ของ IMMS	ก่อน ปรับ แก้	หลัง ปรับแก้	ถำคับ ของ เคเบิถ	ผลการ ตรวจ วัดของ AES	แบบ จำลอง ของ IMMS	ก่อน ปรับ แก้	หลัง ปรับ แก้
1	967	820	807	976	35	813	659	596	826
2	921	822	798	929	36	798	709	652	814
3	917	826	795	924	37	831	752	700	850
4	927	832	798	932	38	803	788	741	826
5	915	836	809	919	39	772	818	776	799
6	855	837	815	858	40	725	842	806	757
7	585	586	560	586	41	520	632	595	547
8	580	587	555	580	42	580	642	608	610
9	592	590	549	591	43	581	647	616	616
10	571	593	545	569	44	502	541	528	535
11	521	564	515	519	45	496	536	526	533
12	513	568	516	510	46	478	526	518	518
13	399	432	404	396	47	446	464	460	486
14	382	424	400	378	48	407	440	441	450
15	404	408	382	399	49	410	404	414	455
16	371	381	357	365	50	412	354	377	458
17	382	342	326	375	51	400	281	321	446
18	460	281	321	497	52	429	342	325	414
19	412	354	377	450	53	433	381	356	419
20	406	404	415	443	54	462	408	381	450
21	442	440	442	478	55	461	424	400	450

ดารางที่ 4.6 เปรียบเทียบแรงดึงในเคเบิลเนื่องจากน้ำหนักบรรทุกตายตัวก่อนและหลัง ปรับแก้แบบจำลองกับ บริษัท AES, IMMS

	u	รงคึงในเคเ	บิล (ตัน)			แรงคึงในเคเบิล (ตัน)				
ลำคับ ของ เคเบิล	ผลการ ตรวจ วัดของ AES	แบบ จำลอง ของ IMMS	ก่อน ปรับ แก้	หลัง ปรับ แก้	ถำคับ ของ <mark>เกเบิ</mark> ล	ผถการ ตรวจ วัดของ AES	แบบ จำลอง ของ IMMS	ก่อน ปรับ แก้	หลัง ปรับ แก้	
22	419	464	460	453	56	440	432	404	431	
23	454	526	519	489	57	554	568	516	543	
24	478	536	526	510	58	575	564	515	566	
25	533	541	528	563	59	581	539	545	573	
26	569	647	616	600	60	581	590	549	575	
27	552	642	608	580	61	605	587	555	600	
28	520	632	595	544	62	585	586	560	582	
29	725	842	806	755	63	874	837	815	872	
30	796	818	776	822	64	894	836	809	894	
31	803	788	741	825	65	882	832	798	884	
32	831	752	700	850	66	826	826	795	830	
33	856	709	651	872	67	896	822	798	902	
34	844	659	596	857	68	940	820	808	948	

ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบแรงคึงในเคเบิลเนื่องจากน้ำหนักบรรทุกตายตัวก่อนและหลัง ปรับแก้แบบจำลองกับ บริษัท AES, IMMS (ต่อ)

รูปที่ 4.4 แรงในสาขเคเบิลก่อนและหลังการปรับแก้แบบจำลองจากบริษัท AES และ IMMS

จากรูปที่ 4.4 พบว่าหลังจากการปรับแก้แรงคึงในเกเบิล โดยใส่ค่าความเครียดเข้าไปส่งผล ให้แรงในแบบจำลองมีความใกล้เคียงกับผลจากการตรวจวัดของบริษัท AES มากขึ้นซึ่งมากที่ บริเวณปลายทั้งสองข้างของสะพานและ ช่วงกลางสะพาน

4.3 การตรวจสอบสภาพสมดุลของแรงหลังจากการปรับแก้แบบจำลอง

ในการตรวจสอบสภาพสมดุลนั้น จะคำนวณหาแรงปฏิกิริยาจากแบบจำลองภายใต้น้ำหนัก ของโครงสร้าง ดังแสดงในตารางที่ 4.7 ซึ่งก่าแรงปฏิกิริยาในแนวแกน x และ y มีผลรวมของแรง เท่ากับ 0 ส่วนผลรวมของแรงปฏิกิริยาในแนวแกน z กับน้ำหนักของโครงสร้างที่โปรแกรม SAP2000 คำนวณได้คือเท่ากับ 65358 ตัน กล่าวคือ การปรับสัมประสิทธิ์ตัวดูณแผ่นพื้นส่งผลให้ โครงสร้างทั้งหมดมีน้ำหนักมากขึ้น 1553 ตัน หรือมากขึ้น 2.40 เปอร์เซนต์ ซึ่งเท่ากับน้ำหนักของ แผ่นพื้นที่เพิ่มความหนาขึ้น 2 เซนติเมตร

	แรงในแนวแกน X	แรงในแนวแกน Y	แรงในแนวแกน Z
ตำแหน่ง	(ตัน)	(ตัน)	(ตัน)
31500	-891	-4	18,922
41500	891	-3	18,913
51500	0	0	4,849
51501	0	-2	4,042
51502	0	6	4,875
51503	0	6	4,759
51504	0	-2	4,110
51505	0	0	4,887
ผลรวม	0	0	65,358

ตารางที่ 4.7 แรงปฏิกิริยาที่ฐานของแบบจำลองหลังการปรับแก้

4.4 การเปรียบเทียบคุณสมบัติทางพลศาสตร์หลังการปรับแก้แบบจำลอง

การปรับแก้แบบจำลองโดยอาศัยการเพิ่มสัมประสิทธิ์ตัวคูณที่แผ่นพื้นเป็น 2.709 ซึ่งมีการ เปลี่ยนแปลงจากแบบของผู้ออกแบบไม่เกินร้อยละ 15 จากก่อนการปรับแก้ แบบจำลองมีคาบ ธรรมชาติใหม่ดังตารางที่ 4.8

ถำคับ รูปร่าง ของ โหมค	ตำแหน่ง การ เคลื่อนที่			คาบธรรมชาติ (วินาที)					
		ลักษณะ	ะการเคลื่อนที่	ผถการ ตรวจ วัดของ AES	แบบ จำลอง ของ AES	ก่อน ปรับ แก้	หลัง ปรับ แก้	ร้อขละความ กลาดเคลื่อน เทียบกับ AES	
1	แผ่นพื้น	แนวดิ่ง	สมมาตร	3.13	3.03	2.86	3.00	-4.15	
2	เสาขึง	ด้านข้าง	สมมาตร	2.86	2.70	2.75	2.76	-3.50	
3	เสาขึง	ด้านข้าง	ปฏิสมมาตร	2.86	2.70	2.73	2.73	-4.55	
4	แผ่นพื้น	ด้านข้าง	สมมาตร	2.50	2.22	2.43	2.53	1.20	
5	แผ่นพื้น	แนวดิ่ง	ปฏิสมมาตร	2.08	2.05	1.97	2.06	-0.96	
6	แผ่นพื้น	บิด	สมมาตร	1.49	1.45	1.82	1.93	29.53	
7	แผ่นพื้น	แนวดิ่ง	สมมาตร	1.47	1.43	1.34	1.40	-4.76	

ตารางที่ 4.8 กาบธรรมชาติ (natural period) ของโกรงสร้างสะพานพระราม 9 หลังการ ปรับแก้

จากตารางพบว่าการปรับแบบจำลองทำให้คาบธรรมชาติมีความใกล้เคียงกับการตรวจวัด ของบริษัท AES มากยิ่งขึ้นในหลายๆ โหมด โดยเฉพาะในโหมดที่ 1 ทำให้เกิดความกลาดเกลื่อน เพียงร้อยละ 4.15 เมื่อเทียบกับผลที่ได้จากการตรวจวัดของบริษัท AES

4.5 การเปรียบเทียบค่าความเครียดในชิ้นส่วนรับแรงดึงหลังการปรับแก้แบบจำลอง

การปรับแก้แบบจำลองทำให้เกิดแรงคึงในชิ้นส่วนรับแรงคึงเปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้การ ตรวจสอบความถูกค้องของแบบจำลองค้วยการเปรียบเทียบก่าความเครียคในชิ้นส่วนรับแรงคึงหลัง การปรับแก้แบบจำลองอีกครั้งหนึ่ง โดยการเปรียบเทียบนี้จะทำในลักษณะเดียวกับที่ได้กล่าวไว้แล้ว ในบทที่ 3 ผลจากการเปรียบเทียบอีกครั้งได้คังรูปที่ 4.5 และ รูปที่ 4.6

รูปที่ 4.5 การเปรียบเทียบค่าความเครียคในชิ้นส่วนรับแรงคึงที่ตำแหน่ง 32 BDE หลังปรับแก้ แบบจำลอง (กำหนดความเร็วรถบรรทุกเท่ากับ 20 กิโลเมตรต่อชั่วโมง)

จากรูปที่ 4.5 ก่าความเกรียดสูงสุดมีก่าเท่ากับ 28.23 με ต่างกับการตรวจวัดในภากสนาม กือ 25.10 με ก่าที่เพิ่มขึ้นน่าจะมีผลมาจากการปรับแรงคึงในเกเบิลส่งผลให้สติฟเนสของกานหลัก มีก่าลดลง ซึ่งก่าความเกรียดที่ได้จากแบบจำลองหลังการปรับแก้ มีก่าต่างกับผลการตรวจวัดใน ภากสนามไม่เกินก่าสัญญาณรบกวน (5 με) จึงถือว่าแบบจำลองมีกวามใกล้เกียงกับความเป็นจริง จากการตรวจสอบในภากสนาม จากนั้นทำการปรับกวามเร็วเป็น 40 กิโลเมตรต่อชั่วโมงพบว่าผลที่ ได้มีความใกล้เกียงเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับในบทที่ 3

ร**ูปที่ 4.6** การเปรียบเทียบก่ากวามเครียคในชิ้นส่วนรับแรงดึงที่ตำแหน่ง 32 BDE หลังปรับแก้ แบบจำลอง (กำหนดกวามเร็วรถบรรทุกเท่ากับ 40 กิโลเมตรต่อชั่วโมง)

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์โครงสร้างสะพานพระรามเก้า

ผลการวิเคราะห์เนื่องจากน้ำหนักบรรทุกต่างๆนี้ สามารถนำไปวิเคราะห์หรือประยุกต์ใช้ใน การศึกษาพฤติกรรมของสะพานพระรามเก้าได้ กล่าวคือ จากน้ำหนักบรรทุกชนิดต่างๆทำให้ทราบ ถึงผลกระทบของน้ำหนักบรรทุกชนิดนั้นๆที่กระทำกับสะพาน โดยหากพบการใช้งานภายใด้ น้ำหนักบรรทุกที่ผู้ทำการวิจัยได้ทำการวิเคราะห์ สามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปทำการวิเคราะห์ต่อได้ น้ำหนักที่ทำการศึกษานี้จะศึกษาน้ำหนักบรรทุกจรสำหรับการออกแบบตามมาตรฐาน AASHTO แบบแผ่กระจายสม่ำเสมอ (Uniformly Distributed Live Load, ULL) น้ำหนักบรรทุกออกแบบตาม มาตรฐาน AASHTO แบบเป็นจุด (Point Live Load, PLL) สภาวะที่มีน้ำหนักรถบรรทุกหนัก 26 ตัน

กรณีน้ำหนักบรรทุกจรสำหรับการออกแบบตามมาตรฐาน AASHTO แบบแผ่กระจาย สม่ำเสมอ (Uniformly Distributed Live Load, ULL) กรณีนี้จะไม่คิดน้ำหนักบรรทุกตายตัวจาก โครงสร้างแต่จะคิดน้ำหนักบรรทุกจรตามมาตรฐานของ AASHTO ที่เป็นลักษณะน้ำหนักแผ่ กระจายสม่ำเสมอเพียงอย่างเคียว โดยในแบบจำลองจะกระจายแรงที่น้ำหนักบรรทุกกระทำมีความ กว้างเท่ากับ 15.6 เมตร แต่น้ำหนักบรรทุกตามมาตรฐาน AASHTO มีความกว้าง 9 เมตร (3 ช่องทาง ช่องทางละ 3 เมตร) จึงทำการปรับเปลี่ยนลักษณะของแรงตามความเหมาะสม โดยกระจายแรง น้ำหนักจากเดิม 323 kg/m² กระทำในความกว้าง 9 เมตร เป็น 186 kg/m² กระทำในความกว้าง 15.6 เมตร เนื่องจากในแบบจำลองจะต้องกระจายแรงให้เต็มในแต่ละชิ้นส่วนซึ่งในตำแหน่งที่น้ำหนัก บรรทุกกระทำมีความกว้างเท่ากับ 15.6 เมตร (ดังรูปที่ 5.1)

รูปที่ 5.1 น้ำหนักบรรทุกแบบแผ่ตามมาตรฐาน AASHTO ที่ใช้ในแบบจำลอง

สภาวะภายใต้น้ำหนักบรรทุกออกแบบตามมาตรฐาน AASHTO แบบเป็นจุด (Point Live Load, PLL) กรณีนี้จะมีน้ำหนักบรรทุกแบบจุดกระทำทีละ Span เพื่อหาแรงและความเด้นที่มาก ที่สุดของแต่ละชิ้นส่วน (ดังรูปที่ 5.2) จากนั้นจึงนำผลที่ได้มาแสดงเป็นกราฟ

ร**ูปที่ 5.2** น้ำหนักบรรทุกแบบจุดมาตรฐาน AASHTO ที่ใช้ในแบบจำลอง

กรณีที่มีรถบรรทุกหนัก 26 ตัน กรณีนี้ทำการศึกษาเพื่อต้องการทราบผลจากการที่มีน้ำหนัก จากรถบรรทุกหนัก 26 ตัน เพียง 1 คัน วิ่งในแบบจำลองสะพาน (ดังรูปที่ 5.3) โดยไม่คำนึงถึง น้ำหนักบรรทุกตายตัวและน้ำหนักจรตามมาตรฐาน AASHTO เนื่องจากช่องทางจราจรของสะพาน พระรามเก้ามี 3 ช่องทางจราจร จึงจำแนกกรณีที่ใช้ในการศึกษาออกเป็นช่องจราจร คือ กรณีที่ รถบรรทุกวิ่งช่องทางจราจรขวาสุด (TR) กรณีที่รถบรรทุกวิ่งช่องทางจราจรกลาง (TC) และกรณีที่ รถบรรทุกวิ่งช่องทางจราจรซ้ายสุด (TL) (ดังรูปที่ 5.4)

รูปที่ 5.3 การถ่ายน้ำหนักรถบรรทุก 26 ตัน ลงแต่ละเพลา

รูปที่ 5.4 การแบ่งกรณีที่น้ำหนักรถบรรทุกวิ่งในแต่ละช่องทางจราจร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.1 แรงในชิ้นส่วนรับแรงดึง

แรงในชิ้นส่วนรับแรงดึงที่มาจากน้ำหนักบรรทุกแบบต่างๆ มีขนาดและลักษณะแตกต่าง กันเนื่องมาจากผลจากแรงที่เกิดขึ้นที่แตกต่างกัน ทำให้แรงรวมที่เกิดขึ้นจะมาจากกรณีน้ำหนัก บรรทุกตายตัวเป็นส่วนใหญ่เมื่อเทียบกรณีอื่นๆ โดยจะมีผลจากน้ำหนักบรรทุกแบบแผ่ตาม มาตรฐาน AASHTO รองลงมา ส่วนกรณีน้ำหนักบรรทุกแบบจุดแทบจะไม่มีผลต่อแรงรวมเลย จาก การสังเกตพบว่าแรงที่เกิดจากน้ำหนักบรรทุกตายตัวจะมีขนาดประมาณ 4 เท่า ของน้ำหนักบรรทุก แบบแผ่ เนื่องมาจากน้ำหนักโดยรวมของโครงสร้างมีมากกว่าน้ำหนักบรรทุกแบบแผ่มาก

ร**ูปที่ 5.5** แรงในชิ้นส่วนรับแรงดึงเนื่องจากน้ำหนักบรรทุกตายตัวและน้ำหนักบรรทุกจรตาม มาตรฐาน AASHTO
จากการศึกษาพบว่าเมื่อรถบรรทุกวิ่งในช่องทางที่ต่างกันจะทำให้ได้ความเก้นที่ต่างกัน ตามแต่ช่องจราจร คือ ถ้ารถบรรทุกวิ่งในช่องจราจรซ้ายสุดจะทำให้เกิดแรงในชิ้นส่วนรับแรงดึง มากที่สุดรองลงมาคือช่องจราจรกลางและขวาตามลำดับ เนื่องมาจากระยะห่างจากน้ำหนักบรรทุก กับชิ้นส่วนรับแรงดึงแตกต่างกัน ถ้าระยะห่างระหว่างน้ำหนักบรรทุกกับชิ้นส่วนรับแรงดึงมาก จะ ทำให้แรงในชิ้นส่วนรับแรงดึงมากตาม

รูปที่ 5.6 แรงในชิ้นส่วนรับแรงคึงในสภาวะภายใต้น้ำหนักรถบรรทุกหนัก 26 ตัน

จากรูปที่ 5.5 และ 5.6 สามารถหาแรงที่เกิดขึ้นเนื่องจากน้ำหนักบรรทุกในสภาวะดังที่สรุป ในตารางที่ 5.1

ชื่อลักษณะน้ำหนัก บรรทุก	ชิ้นส่วนรับแรงดึง	แรงมากที่สุด (ตัน)
DL	8	90.14
ULL	6 และ 211	24.08
PLL	10 และ 207	2.82
Sum_DL_ULL_PLL	8	117.12
TR	12 และ 205	0.56
TC	8 และ 209	3.32
TL	8 และ 209	6.51
Sum_T	8 และ 209	10.31

ตารางที่ 5.1 แรงมากที่สุดในชิ้นส่วนรับแรงดึงภายใต้น้ำหนักบรรทุกต่างๆ

งูฬาลงกรณ์มหาวิทยาลย

5.2 ความเค้นในชิ้นส่วนรับแรงดึง

ความเก้นที่เกิดขึ้นในชิ้นส่วนรับแรงคึงสามารถกำนวนได้จากการนำแรงที่ได้ในหัวข้อ 5.1 หารด้วยพื้นที่หน้าตัดของชิ้นส่วนรับแรงคึง แต่ละความเก้นก็จะมีผลจากกรณีน้ำหนักบรรทุก ตายตัวเป็นส่วนใหญ่เมื่อเทียบกรณีอื่นๆ โดยจะมีผลจากน้ำหนักบรรทุกแบบแผ่กระจายตาม มาตรฐาน AASHTO รองลงมา ส่วนกรณีน้ำหนักบรรทุกแบบจุดแทบจะไม่มีผลต่อความเก้นรวม เลย จากการสังเกตพบว่าแรงที่เกิดจากน้ำหนักบรรทุกตายตัวจะมีขนาดประมาณ 4 เท่า ของน้ำหนัก บรรทุกแบบแผ่กระจาย

รูปที่ 5.8 ความเค้นในชิ้นส่วนรับแรงคึงภายใต้น้ำหนักบรรทุกต่างๆ

จากการศึกษาพบว่าเมื่อรถบรรทุกวิ่งในช่องทางที่ต่างกันจะทำให้ได้ความเก้นที่ต่างกัน ตามแต่ช่องจราจร คือ ถ้ารถบรรทุกวิ่งในช่องจราจรซ้ายสุดจะทำให้เกิดกวามเก้นใน ชิ้นส่วนรับแรง ดึง มากที่สุดรองลงมาคือช่องจราจรกลางและขวาตามลำดับ

ร**ูปที่ 5.9** คว<mark>ามเ</mark>ค้นในชิ้นส่วนรับแรงคึงในสภาวะภายใต้น้ำหนักบรรทุกต่างๆ

จากรูปที่ 5.8 และ 5.9 สามารถหาความเก้นที่เกิดขึ้นเนื่องจากสภาวะในแต่ละชิ้นส่วนได้ จึง ทำสรุปค่าความเค้นที่มีค่ามากที่สุดของแต่ละสภาวะดังตารางที่ 5.2

ชื่อลักษณะน้ำหนัก	ลิมส่วนรับแรงอื่า	แรงมากที่สุด
บรรทุก	มินย 1 0 วิ ที่ ใว 4 ฟิง	(กก/ตร.ซม.)
DL	8	1,375
ULL	6 และ 211	367
PLL	10 และ 207	42.9
Sum_DL_ULL_PLL	8	1,783
TR	12 และ 205	8.47
TC	8 และ 209	50.5
TL	8 และ 209	99.0
Sum_T	8 และ 209	157

ตารางที่ 5.2 ความเค้นที่มีค่ามากที่สุดแต่ละสภาวะ

5.3 แรงในเคเบิล

เกเบิลเป็นชิ้นส่วนที่รับน้ำหนักสะพานในช่วงกลางสะพานซึ่งมีความยาวช่วงมาก จำเป็น จะต้องวิเคราะห์และเฝ้าระวังเพื่อหาค่าแรงในชิ้นส่วนดังกล่าวไม่ให้มีพฤติกรรมที่ผิดแปลกไป โดย วิเคราะห์จากน้ำหนักบรรทุกตายตัว น้ำหนักบรรทุกจรแบบแผ่กระจายและแบบเป็นจุด ซึ่งแรงใน เคเบิลนี้แสดงในรูปที่ 5.10

ร**ูปที่ 5.10** แรงในเคเบิลเนื่องจากน้ำหนักบรรทุกตายตัวและน้ำหนักบรรทุกจรตาม มาตรฐาน AASHTO

5.4 แรงปฏิกิริยาที่ฐาน

ฐานของโครงสร้างเป็นส่วนที่รับน้ำหนักของสะพานทั้งหมด จึงเป็นอีกชิ้นส่วนที่ควร วิเคราะห์หาแรงที่กระทำที่ฐานดังกล่าวเพื่อดูพฤติกรรมไม่ให้เกิดความบกพร่องได้

	น้ำหนักบรรทุกตายตัว		น้ำหนักบรรทุกตายตัวรวมกับ			
	หลังปรับแก้		AASHTO			
จุคต่อ	แกน X	แกน Y	แกน Z	แกน X	แกน Y	แกน Z
	(ตัน)	(ตัน)	(ตัน)	(ตัน)	(ตัน)	(ตัน)
31500	-891	-4	18,922	-1233	1	22,834
41500	891	-3	18,913	1233	2	22,819
51500	0	0	4,849	0	0	4,911
51501	0	-2	4,042	0	1	3,736
51502	0	6	4,875	0	-2	4,754
51503	0	6	4,759	0	-3	4,669
51504	0	-2	4,110	0	1	3,759
51505	0	0	4,887	0	0	4,867
ผลรวม	0	0	65,358	0	0	72,341

ตารางที่ 5.3 แรงปฏิกิริยาที่ฐานของแบบจำลองเนื่องจากน้ำหนักบรรทุก

สรุปผล

งานวิจัยนี้จัดทำเพื่อให้ได้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ของสะพานพระรามเก้าที่สามารถ แสดงพฤติกรรมของโครงสร้างได้ ซึ่งการจัดทำแบบจำลองนี้โดยอ้างอิงแบบก่อสร้างจาก ผู้ออกแบบเป็นหลัก เนื่องจากในสภาพความเป็นจริง ระหว่างการก่อสร้างรวมไปถึงระยะเวลา หลังจากที่เปิดให้ใช้สะพานพระรามเก้าอาจจะมีโครงสร้างที่คลาดเคลื่อนไปจากแบบจากผู้ออกแบบ และความคลาดเคลื่อนนี้มีผลกับการตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลองของสะพานพระรามเก้า จากการศึกษาสามารถสรุปผลได้ดังนี้

 การสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ที่มีความซับซ้อนและมีขนาดใหญ่ด้วยโปรแกรม SAP2000 ควรเตรียมก่าด้วยโปรแกรมไมโครซอฟเอ็กเซลโดยกำหนดรูปแบบให้เป็นระบบเพื่อ ความสะดวกและง่ายต่อการตรวจสอบความถูกต้องในขั้นตอนการสร้างแบบจำลอง

 การตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลองควรทำการตรวจสอบกับค่าที่ได้จากการ ตรวจวัดจริงในภาคสนามเช่น คาบธรรมชาติ แรงคึงในเคเบิล ความเครียดในชิ้นส่วนต่างๆ

 การเพิ่มความหนาแผ่นพื้นส่งผลให้คาบธรรมชาติเพิ่มขึ้นในรูปร่างของโหมดที่มีการ เคลื่อนที่ของแผ่นพื้นเป็นหลักได้แก่ โหมดที่ 1, 4, 5, 6 และ 7 โดยการเพิ่มความหนาแอสฟัลต์ขึ้น 2 เซนติเมตรจะทำให้คาบธรรมชาติของแบบจำลองเพิ่มขึ้นและมีความแตกต่างจากผลการตรวจวัดใน ภาคสนามของบริษัท AES ไม่เกินร้อยละ 5 ในรูปร่างของโหมดที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 7

4. การใส่แรงดึงเริ่มต้นให้เกเบิลโดยการใส่ก่ากวามเกรียดเริ่มต้นทำให้แรงดึงในสายเกเบิล ในแบบจำลองมีกวามสอดกล้องกับผลการตรวจวัดแรงดึงในภากสนามของบริษัท AES

5. การเปลี่ยนแปลงลักษณะจุดต่อที่ปลายของเคเบิลจากแบบยึดแน่นเป็นแบบจุดหมุน ทำ ให้คาบธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไม่เกิน 0.01 เปอร์เซ็นต์ แรงในเคเบิลเปลี่ยนแปลงไม่เกิน 2.12 เปอร์เซ็นต์ และแรงในชิ้นส่วนรับแรงดึงเปลี่ยนแปลงไม่เกิน 5.71 เปอร์เซ็นต์ และการเปลี่ยนแปลง ลักษณะจุดต่อที่ปลายของชิ้นส่วนรับแรงดึงจากแบบยึดแน่นเป็นแบบจุดหมุน ทำให้คาบธรรมชาติ เปลี่ยนแปลงไม่เกิน 0.01 เปอร์เซ็นต์ แรงในเคเบิลเปลี่ยนแปลงไม่เกิน 0.01 เปอร์เซ็นต์ และแรงใน ชิ้นส่วนรับแรงดึงเปลี่ยนแปลงไม่เกิน 0.19 เปอร์เซ็นต์ 6. ผลที่ได้จากการวิเคราะห์แบบจำลองสะพานพระรามเก้าหลังปรับแก้ด้วยน้ำหนักบรรทุก ต่างๆพบว่า น้ำหนักบรรทุกตามมาตรฐานของ AASHTO มีก่าเพียง 1 ใน 4 ของน้ำหนักบรรทุก ตายตัว

7. ผลที่ได้จากการวิเคราะห์แบบจำลองสะพานพระรามเก้าหลังปรับแก้ด้วยน้ำหนักบรรทุก หนัก 26 ตัน พบว่าหากรถบรรทุกวิ่งในช่องจราจรทางด้านซ้ายสุดจะทำให้เกิดแรงในชิ้นส่วนรับ แรงดึงมากที่สุด โดยมากกว่าช่องจราจรกลางประมาณ 2 เท่า และมากกว่าช่องจราจรขวาประมาณ 10 เท่า

8. แรงในชิ้นส่วนรับแรงดึงจะมีค่ามากที่สุดที่บริเวณช่วงด้านข้างของสะพาน เมื่อ แบบจำลองถูกกระทำด้วยน้ำหนักบรรทุกตายตัวและน้ำหนักบรรทุกตามมาตรฐาน AASHTO แรง มากที่สุดเท่ากับ 117 ตัน และมีค่าความเด้นเท่ากับ 1,783 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร

รายการอ้างอิง

- AES Group, Kinemetrics and OPAC (2001) Task report on structural analysis, <u>RAMA IX bridge</u> <u>tenth year inspection</u>.
- Clemente, P., Marula, F., Lecce, L., and Bifulco, A. (1998) Experimental modal analysis of the Garigliano cable-stayed bridge, <u>Finite element vibration and dynamic response analysis</u> of engineering structures 7: 485-493.
- Clough, W., and Penzien, J. (1993) Dynamic of Structures, 2nd Edition, McGraw-Hill, Inc.
- Harman, T., Dabney, J., and Richert, N. (2000) <u>Advanced Engineering Mathematics with Matlab</u>, 7th Edition, Brooks/Cole Thomson Learning.
- Kanoknukulchai, W., and Anwar, N. (2003) <u>Finite Element Concept Modeling Applications</u>, ACECOMS, AIT, Thailand.
- Ko, J., Xue, S., and Xu, Y. (1998) Modal analysis of suspension bridge deck units in erection stage, <u>International Conference on Advances in Steel Structures</u> 20: 1102-1112.
- Kreyszig, E. (1999) Advanced Engineering Mathematics, 8th Edition, John Willey & Sons, Inc.
- Macdonald, J., and Daniell, W. (2005) Variation of modal parameters of a cable-stayed bridge identified from ambient vibration measurement and FE modeling identify, <u>Engineering</u> structures 27: 1916-1930.
- Ren, W., Peng, X., and Lin, Y. (2005) Experimental and analytical studies on dynamic characteristics of a large span cable-stayed bridge, <u>Engineering structures</u> 27: 534-548.
- Xu, Y., Ko, J., and Yu, Z. (1996) Modal analysis of tower-cable system of Tsing Ma Long suspension bridge, <u>Engineering structures</u> 19: 857-867.

บริษัท ใอเอ็มเอ็มเอสจำกัด. 2547. <u>โครงการตรวจวัดแรงตึงในเคเบิ้ลของสะพานพระราม 9</u>.

จุฬาลงกรณมหาวทยาลย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นาย วรวัฒน์ ยิ่งมโนกิจ เกิดวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2524 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2546 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิตที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา ภาควิชาวิศวกรรม โยธา เมื่อ พ.ศ. 2547

